

Årsredovisning 2013

KPA Pensionsförsäkring AB (publ)

Organisations nummer 516401-6544

Innehållsförteckning

	Sidan
Förvaltningsberättelse	3
Koncern	
Resultaträkning.....	17
Rapport över totalresultat.....	18
Balansräkning	19
Rapport över förändringar i eget kapital	21
Moderföretaget	
Resultaträkning.....	22
Rapport över totalresultat.....	23
Balansräkning	24
Rapport över förändringar i eget kapital	26
Kassaflödesanalyser	27
NOTER	
Not 1 Redovisningsprinciper i koncernen och moderföretaget	30
Not 2 Upplýsningar om risker	41
Not 3 Premieinkomst.....	58
Not 4 Kapitalavkastning, intäkter.....	59
Not 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar.....	59
Not 6 Övriga tekniska intäkter	59
Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar	60
Not 8 Driftkostnader	60
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader	61
Not 10 Värdeminskning på övriga placeringstillgångar.....	61
Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	62
Not 12 Bokslutsdispositioner	66
Not 13 Skatter.....	66
Not 14 Förvaltningsberättelse	68
Not 15 Aktier och andelar i koncernföretag.....	70
Not 16 Aktier och andelar i intresseföretag	72
Not 17 Aktier och andra andelar.....	72
Not 18 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	73
Not 19 Övriga lån.....	74
Not 20 Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken	74
Not 21 Derivat	75
Not 22 Upplýsningar om kvittning.....	76
Not 23 Avsättning för skatter.....	79
Not 24 Övriga fordringar	79
Not 25 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden.....	80
Not 26 Eget kapital	89
Not 27 Obeskattade reserver	89
Not 28 Livförsäkringsavsättning.....	90
Not 29 Avsättning för oreglerade skador	91
Not 30 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäringstagaren bär risk	92
Not 31 Pensioner och liknande förpliktelser	93
Not 32 Övriga skulder	97
Not 33 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	97
Not 34 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder.....	98
Not 35 Ställda panter.....	99
Not 36 Åtagande.....	100
Not 37 Hyresintäkter.....	100
Not 38 Upplýsningar om närstående	100
Not 39 Personal	104
Not 40 Avstämning av totalavkastningstabell.....	107
Not 41 Viktiga uppskattningar och bedömningar.....	109

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för KPA Pensionsförsäkring AB (publ) nedan KPA Pensionsförsäkring AB, org. nr 516401-6544 med säte i Stockholm, avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2013 som är bolagets sextonde verksamhetsår.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Pensionsförsäkring AB ägs till 100 procent av KPA Livförsäkring AB (publ), nedan KPA Livförsäkring AB (502010-3502). KPA Livförsäkring AB är ett helägt dotterbolag till KPA AB (556527-7182). KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585) och till 40 procent av SKL Företag AB (556117-7535). KPA-gruppen består också av KPA Pensionsservice AB med bifirma Pensionsvalet PV. KPA Pensionsservice AB äger i sin tur det nyförvärvade dotterbolaget KPA Pensionstjänst AB.

KPA Pensionsförsäkring AB drivs, liksom sitt moderbolag KPA Livförsäkring AB, enligt ömsesidiga principer. Bolagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte i KPA-koncernen. Allt överskott återförs till försäkringstagarna.

KPA Pensionsförsäkring AB äger två aktiebolag, Litreb I AB (556715-5782) och Litreb II AB

(556730-4679), KPA Pensionsförsäkring AB äger dessutom Kulltorp Holding AB (556767-4147) till 33% med dotterbolaget Gnosjö Energi AB (556742-7132), 99% av Stopstorp KB (969715-6249) och 70% av Kungsbrohus Holding AB (556891-1670). 99% av KB Sandspridaren (969747-2950) vari Litreb II AB äger 1%. Litreb AB I äger Litreb Fastigheter AB (556681-3142), Ymerplan AB (556742-7199), Godsfinkan Hammarby AB (556605-7757), Trumman Häggvik AB (556728-3923), Löten Vårdbostäder AB (556758-5426), Arlöv Vårdbostäder AB (556668-0566). Äldreboendet Solbacka AB (556768-3924), Fastighets AB Jäsby (556824-8370) tillträdd den 1 oktober 2013, Fastighets AB Gudingen (556824-8396) tillträdd 1 oktober 2013 och Boende Ursvik 22 AB (556912-1394) tillträdd 5 november 2013. Kungsbrohus Holding AB äger Fastighets AB Kungsbrohus (556617-8517).

Alla KPA-bolagen har säte i Stockholm. KPA bolagen benämns nedan KPA Pension.

Allmänt om verksamheten i KPA Pension

KPA Pension, med varumärket KPA Pension, erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. Den prioriterade marknaden är kommunsektorn i Sverige. Med kommunsektorn avses kommuner, landsting, regioner, kommunalförbund, kommunala företag och härtill närstående företag.

KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommunsektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda. Samtliga landsting och cirka 80 procent av Sveriges kommuner har avtal med bolag inom KPA Pension. Över en miljon anställda har sin pension i någon form hos KPA Pension. KPA Pension erbjuder kundanpassade pensions- och försäkringslösningar främst till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

Allmänt om verksamheten i KPA Pension

KPA Pension erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, direkt fondsparande, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning. Allt med etisk inriktning. Den prioriterade marknaden är kommunsektorn i Sverige. Med kommunsektorn avses anställda och arbetsgivare i kommuner, landsting, regioner, kommunalförbund, kommunala företag och härtill närstående företag.

KPA Pension är marknadsledande i kommunsektorn. Samtliga landsting och drygt 80 procent av Sveriges kommuner har avtal med bolag inom KPA Pension. Över en miljon anställda har sin pension i någon form hos KPA Pension. KPA Pension erbjuder kundanpassade pensions- och försäkringslösningar främst till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

Allmänt om verksamheten i KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB:s verksamhet är en naturlig del av KPA Pensions kompletta produktutbud till arbetsgivare, arbetstagare och pensionärer. Bolaget tillhandahåller kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden. Den största delen

består av arbetstagarnas individuella val, premiebestämd pension inom olika kollektivavtalsområden. Den andra delen är förmånsbestämda pensioner som hanteras för KAP-KL och PA-KFS.

Anställda inom kommunsektorn som inte gör något eget val för förvaltning av sin tjänstepension inom avtalsområdet KAP-KL samt anställda inom statsunderstödda teatrar, dans- och musikinstitutioner inom avtalsområdet AIP får pengarna placerade som en traditionell försäkring i KPA Pensionsförsäkring AB. KPA Pensionsförsäkring AB finns också som valbart bolag inom traditionell försäkring för avtalsområdena KAP-KL, PA-KFS 09, PA-03, KFO och AIP.

Inom avtalsområdena KAP-KL och PA-03 finns även fondförsäkring som valbart alternativ. KPA Pensionsförsäkring AB erbjuder också privat traditionell pensionsförsäkring och privat fondförsäkring samt alternativa pensionslösningar för arbetsgivare.

Verksamheten under 2013 i KPA Pensionsförsäkring AB

Arbetstagare och arbetsgivare

Inom KAP-KL är det årligen cirka 80 000 till 100 000 nyanställda och anställda som uppnår 21 års ålder, som får välja försäkringsgivare för sin tjänstepension. Detta medförde att KPA Pensionsförsäkring AB fick drygt 80 000 nya pensionssparare under 2013.

Premier för 2012 års val förmedlades till KPA Pensionsförsäkring AB i slutet av mars 2013 och motsvarade drygt 7,2 miljarder kronor, varav knappt 400 mkr till någon av KPA Pensions etiska fonder.

Totalt har KPA Pensionsförsäkring AB pension under förvaltning för 1,6 miljoner personer, varav 80 000 personer sparar i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Kommuner och landsting kan också försäkra pensionsförmåner utöver individernas individuella del inom KAP-KL. Det är förmånsbestämd ålderspension och efterlevandepension samt premiefrielse av dessa förmåner som försäkras. Hittills har cirka 180 kommuner tecknat avtal med KPA Pensionsförsäkring AB.

Fördelad avkastning

Sedan den 1 juli 2004 fördelar KPA Pensionsförsäkring AB både positiv och negativ avkastning, avkastningsränta, kvartalsvis i efterskott till

pensionsspararna. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Avkastningsräntan för 2013 uppgick till 8,0 (7,2) procent.

Förvalt kapital

Vid utgången av 2013 är cirka 101 miljarder kronor under förvaltning för traditionell pensionsförsäkring i KPA Pensionsförsäkring AB vilket är en ökning med 14 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ytterligare cirka 6,4 miljarder sparades i någon av KPA Pensions etiska fonder.

Stark solvens

Under de senaste åren har bolagets ekonomi, mätt som solvensgrad, stärkts kraftigt. Under 2011 och 2012 medförde nedgången i långa marknadsräntor att avsättningarna ökade och solvensgraden minskade. Under 2013 vände långa marknadsräntor uppåt vilket förbättrade solvensgraden. Finansinspektionen införde 2013-12-31 en ny metod för att beräkna räntan som används för att värdera försäkringstekniska avsättningar. För KPA Pensionsförsäkring medförde förändringen att försäkringstekniska avsättningar ökade med 2,2 miljarder kronor och solvensgraden minskade med ca 7 procentenheter till 172%.

Omvärld

De ständiga förändringar som sker beträffande kollektivavtalade tjänstepensioner ställer stora krav på anpassningsförmåga hos marknadsaktörerna. Samtidigt sker också utveckling inom ramen för det allmänna pensionssystemet, vilket även detta ställer krav på marknadsaktörerna. I förgrunden finns informationsfrågan i allmänhet och mer specifikt, tillmötesgåendet av ett ökat informationsbehov via MinPension. Dessa krav och förväntningar arbetar vi fortlöpande med för att möta på bästa sätt eftersom vi är en betydande aktör inom pensionsområdet med unik kompetens kring kommunala tjänstepensioner.

Lagstiftningsutvecklingen på det finansiella området är hög och påverkar också KPA Pension. För närvarande bereds frågan om utökad obligatorisk flytträtt för pensionssparande. I det sammanhanget är det viktigt att konstatera att parterna inom det kommunala avtalsområdet har beslutat att införa flytträtt under hösten 2014. Det innebär sannolikt ett visst ökat marknadsföringstryck från konkurrerande

aktörer. Ett nytt solvensregelverk förväntas också träda i kraft inom den närmaste åren vilket redan nu ger avtryck i form av anpassningar av produktutbud på marknaden.

Under de kommande åren möter våra kunder på arbetsgivarmarknaden, kommuner och landsting, en stigande utmaning till följd av den demografiska utvecklingen. Samtidigt förväntas kommuner och landstings ekonomiska förutsättningar att vara fortsatt utmanande. KPA Pensions förmåga att tillhandahålla kostnadseffektiva tjänster för att möta denna utveckling hos kunderna kommer därför att vara mycket betydelsefull.

Solvens 2

Redan 2009 påbörjades anpassningen till det nya regelverket genom att Folksam Sak och Livs styrelser beslutade om ramar och principer för genomförandet. De konstaterade att de formella kraven kommer öka men att genom god styrning, riskhantering och regelefterlevnad kommer Folksam kunna leva upp till såväl interna som externa krav inom det nya ramverket.

Syftet med Folksams Solvens 2-program är att säkerställa att verksamheten uppfyller de regulatoriska kraven. Stora delar av både den operativa och legala organisationen kommer att påverkas genom nya krav på styrning, riskhantering, intern kontroll och dokumentation av exempelvis ansvar och rutiner. För att detta ska löpa smidigt pågår ett arbete inom programmet för att förbereda organisationen genom att föra upp solvensfrågor till beslut i linje och program samt genom att tillsammans med linjeorganisationen och i uppdrag och projekt implementera besluten. Så mycket som möjligt av implementeringsarbetet ska utföras i den del av organisationen, där respektive ansvar ska ligga även efter programtidens slut. Ambitionen är att alla krav enligt Solvens 2-direktivet ska fördelas på befintlig organisation i så stor utsträckning som är rimligt.

Under 2013 har uppdragen bland annat fokuserat på riskhantering, intern kontroll, lämplighetsprövning och den egna risk- och solvenskapitalprocessen.

Under 2013 har ett Rapporteringsprojekt fortsatt bedrivits med fokus på insamling, beräkning och lagring av data samt rapportering. Projektet har två delar; implementera databaser/filer som ger tillgång till nödvändig spårbar, korrekt och lättillgänglig

information från försäkrings-, ekonomi- och finanssystem samt skapa effektiva rapporteringsprocesser inklusive beräkningar från grunddata i de nämnda filerna fram till färdiga rapporter. Rapporteringsprojektet har haft en något lägre intensitet under 2013 på grund av osäkerheten kring den slutgiltiga tidplanen för Solvens 2. I slutet av året stod det klart att Solvens 2 ska införas i januari 2016 och att förberedande rapportering ska ske innan dess. Som en konsekvens av detta trappas projektet åter upp under 2014. Solvens 2 är en modernisering av hela branschen, som är bra för KPA Pensionsförsäkring och våra kunder. Framgångsrika företag är de som bäst hanterar förändringar i omvärlden till sin fördel. Solvens 2 är en sådan förändring.

Viktiga händelser 2013

På det kommunala kollektivavtalsområdet där KPA Pension erbjuder tjänstepension som förvalsalternativ, har arbetsmarknadens parter under året tecknat ett nytt pensionsavtal, AKAP-KL. Det nya avtalet är helt avgiftsbestämt och omfattar arbetstagare inom kommunsektorn som är födda 1986 och senare. Avtalet träder i kraft redan 1 januari 2014 och har inneburit intensivt arbete med förändringar i KPA Pensions IT-system. Samtidigt har pågått omfattande systemutveckling, främst inom ramen för Pensionsvalets verksamhet, för att kunna implementera den av parterna beslutade flytträtten som införas på det kommunala området under 2014.

KPA Pension har under 2013 också utsetts till förvalsbolag för anställda inom kommunala företag av arbetsgivarorganisationen KFS. Det innebär sammantaget att KPA Pension numera är förvalsbolag för flertalet anställda inom kommunsektorn och har parternas förtroende att förvalta pensionspengarna åt de kommun- och landstingsanställda som inte själva väljer pensionsbolag.

Under 2013 har KPA Pension förvärvat SPP Liv Pensionstjänst AB, där SPP Kommun ingår. SPP:s kommunala pensionsadministration med tillhörande IT-system samt ett mindre kommunalt försäkringsbestånd övergår därmed till KPA Pension. I samband med att affären godkändes av Konkurrensverket i oktober etablerade KPA Pension ett nytt kontor i Sundsvall och ett trettiotal nya medarbetare gick över till KPA Pensionstjänst AB. Köpet innebär att vi fortsatt satsar på pensionsadministration i kommunsektorn. KPA Pension tar över en modern IT-plattform

som går hand i hand med den webbaserade tjänsteutveckling vi redan arbetar med för arbetsgivarna på det kommunala området.

Även när det gäller pensionsspararna har KPA Pension under året satsat på att förbättra webbtjänsterna. Redan förra året inleddes en storsatsning för att förbättra informationen på webben till kunderna genom lansering av en ny hemsida. I år har KPA Pension följt upp och lanserat nya Mina Sidor där kunden kan logga in och få en mer komplett bild av den egna tjänstepensionen hos KPA Pension. För att ytterligare öka servicen till kunderna har en så kallad sömlös inloggning till sajten Min Pension implementerats så att kunden kan få överblick över hela sitt pensionssparande.

En ytterligare webbsatsning har gjorts i och med att KPA Pension lanserat en helt digital hållbarhetsredovisning. Därmed har KPA Pension tagit steget från att arbeta med årsvisa redovisningar av aktiviteter kopplade till de etiska placeringarna, till större möjlighet att kontinuerligt presentera och följa upp olika initiativ i hållbarhetsarbetet. Ett fint bevis på att våra kunder uppskattar vårt hållbarhetsarbete är att vi för andra året i rad utsågs till Sveriges mest hållbara bolag inom finansbranschen. Detta enligt Sveriges största och mest omfattande varumärkesundersökning inom området hållbarhet – Sustainable Brands.

En informationsinsats under 2013 som vi också vill lyfta fram är boken "Ta makten över din pension. Tio fällor du som kvinna ska undvika" av Annika Creutzer, välkänd privatekonomisk expert. I boken varnar Annika Creutzer för tio vanliga pensionsfällor som kvinnor ofta går i, men ger också tips om hur man kan undvika dem. KPA Pensions kunder består till största delen av kvinnor. Kvinnor som valt att ägna sina liv åt att ta hand om och utveckla andra människor i vård, skola och omsorg. Därför är det viktigt för oss att hjälpa dem till en så god pension som det bara är möjligt. Genom att ge ut den här boken vill KPA Pension bidra till att öka kunskapen om pension hos våra kunder som främst är kvinnor.

Väsentliga händelser efter balansdagen

I samband med förvärvet av SPP Liv Pensionstjänst AB ingick ett mindre kommunalt försäkringsbestånd. Försäkringsbeståndet övertogs den 3 mars 2014.

Bolagsstyrning i KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB har valt att följa Svensk kod för bolagsstyrning i tillämpliga delar och har upprättat en bolagsstyrningsrapport och rapport om den interna kontrollen. Bolagsstyrningsrapporter finns publicerade på KPA Pensions hemsida (www.kpa.se).

Bolagsstyrningen inom KPA Pensionsförsäkring AB utgår från lagstiftning, främst Försäkringsrörelselagen. Dessutom gäller Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd. För verksamheten gäller också ett stort antal interna regler som i tillämpliga delar omfattar såväl styrelseledamöter som anställda.

Under året hölls fyra ordinarie styrelsesammanträden.

Personalinformation för pension

All personal inom KPA Pension är tillikaanställda i Folksam. För personal som arbetar för fler bolag i Folksam redovisas själva personalkostanden i moderföretagen Folksam Sak och Folksam Liv, och respektive bolags andel som driftskostnader. Mer personalinformation och om ersättningar för ledande befattningshavare finns i not 39.

Inom KPA Pension arbetar vi med de tre kärnvärdena Personliga, Engagerade och Ansvarstagande som utgör grunden för hur vi bemöter våra kunder och medarbetare. Tillsammans med vårt varumärkeslöfte Trygg pension och etiska placeringar är de kärnan i den företagskultur vi bygger inom KPA Pension. Se not 39.

Belöningsprogram

Bolagen inom Folksam har ett belöningsprogram med syfte att synliggöra och skapa samverkan kring de affärsstrategiska målen. Programmet ska stärka medarbetarnas motivation i arbetet med att skapa kundnytta. Det viktigaste målet för belöningsprogrammet 2013 var effektiv användning av Folksam resurser. Det skulle uppnås genom sänkta driftskostnader, lägre totalkostnadsprocent med effektivare administration. I bokslutet reserveras bedömt belopp och definitivt beslut kommer att fattas av styrelsen.

Etik och hållbarhet

KPA Pension förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Sedan 1998 arbetar KPA Pension för

en hållbar framtid genom att ta ett aktivt ansvar för människa och miljö. KPA Pensions hållbarhetsarbete tar dels avstamp i vår vision om att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld och dels i våra kunders önskemål om en trygg och hållbar pension. För att leva upp till det arbetar vi med etiska placeringar, ställer miljökrav på våra leverantörer och försöker leva som vi lär i vår egen verksamhet.

KPA Pensions etiska placeringskriterier utgör grunden för alla våra placeringar. Det innebär att vi påverkar de företag vi investerar i att ta ett större ansvar för mänskliga rättigheter, antikorruption och miljö. Vi utesluter också verksamheter som inte stödjer vår vision. Det betyder att vi inte investerar i företag som tillverkar vapen, tobak, alkohol eller erbjuder kommersiell spelverksamhet.

Hållbarhet handlar inte bara om att förvalta allt kapital enligt etiska placeringskriterier. Det ställer också krav på företaget. KPA Pension är miljöcertifierades enligt ISO 14001 sedan 1998 och arbetar medvetet med att minimera den egna miljöpåverkan, att skapa en bra arbetsmiljö för alla anställda och att stödja olika sociala engagemang i samhället. Det systematiska miljöarbetet har gjort att koldioxidavtrycket är på väg att halveras jämfört med 1998 och sedan 2003 är verksamheten koldioxidneutral.

KPA Pension har några utvalda samarbetspartners inom ramen för vårt hållbarhetsarbete. Vissa projekt och organisationer stödjer vi med pengar och engagemang. Vad gäller miljö har vi valt att fortsätta vårt mångåriga stöd till plantering av träd i Afrika inom ramen för Vi-skogens projekt och har fram till och med 2013 planerat nästan 48 000 träd. Under året återupptog vi vårt samarbete med Naturskyddsföreningen och genomförde tillsammans bland annat seminarier på mässorna Hållbar kommun och Kvalitetsmässan. När det gäller mänskliga rättigheter har KPA Pension valt att fortsätta samarbetet med Svenska FN-förbundet och då särskilt FN:s World Food program och projektet "Skolmat blir kunskap".

Vi är också anslutna till några samarbetsorganisationer vilket innebär att vi strävar efter att följa de riktlinjer och värderingar som dessa organisationer har när vi placerar våra kunders pengar. Vi är anslutna till Global Compact, Principles for Responsible Investments (PRI), Transparency International Sverige, Carbon Disclosure Project, Diversity Charter samt Sweden Green Building Council.

För mer information om vårt hållbarhetsarbete hänvisar vi till vår hållbarhetsredovisning som numera finns tillgänglig i helt digital form på vår hemsida www.kpa.se

Tvister

KPA Pensionsförsäkring AB har ett fåtal klagomål eller rättstvister. I de fall KPA Pensionsförsäkring AB bedömer att ekonomisk ersättning kan komma att utgå eller att tvistig återbetalning kan förväntas utebli har reservering gjorts efter bedömning i varje enskilt ärende.

Väsentliga risker för KPA Pensionsförsäkring AB

KPA Pensionsförsäkring AB:s risker indelas i finansiella risker, försäkringsrisker och verksamhetsrisker.

De mest väsentliga riskerna som KPA Pensionsförsäkring AB hanterar inom traditionell försäkring är finansiella risker och försäkringsrisker samt de verksamhetsrisker som påverkar utvecklingen av affären mest.

Den väsentligaste finansiella risken de senaste året har varit ränterisken i KPA Pensionsförsäkring AB:s balansräkning. En förändring av marknadsräntenivån påverkar dels värdet på placeringstillgångarna och dels värdet på de försäkringstekniska avsättningarna (FTA). Eftersom de garanterade åtagandena till pensionsspararna (vilka ingår i FTA) sträcker sig långt fram i tiden, slår en ränteförändring mycket på skuldens storlek, men omvänt mot hur tillgångarna påverkas. Detta skapar netto en ränterisk i balansräkningen som består i förändringen både på tillgångs- och skuldsidan. Vid behov tar KPA Pensionsförsäkring AB positioner på räntemarknaden (portföljen för strategisk riskstyrning) i syfte att hantera och styra effekten av förändringar av räntenivåer i balansräkningen som helhet.

Av försäkringsriskerna är risken vid tecknandet och reservsättningsrisken de mest väsentliga att hantera. Därutöver kan dödligheten avvika från de antaganden som gjorts vid beräkningen av premier och FTA samt den garanterade räntan vid premieberäkning kan vara för hög i förhållande till ränteläget.

Inom fondförsäkring är det spararen som bär den finansiella risken i placeringarna. För KPA Pensionsförsäkring AB är risken i fondförsäkringsprodukter låg jämfört med traditionella försäkringsprodukter,

då fondförsäkring inte lämnar någon garanti till den som sparar.

Av verksamhetsriskerna är det de operativa riskerna som påverkar utvecklingen av affären mest. Dessa är kopplade till konkurrens- och affärsförhållanden på pensionsmarknaden och kommande regelverksförändringar inom försäkringsområdet. Därutöver finns operativa risker som kan bero på brister i processer, rutiner, system, kompetens etc som även kan leda till compliancerisk och varumärkesrisk för KPA Pensionsförsäkring AB. Se not 2.

Förväntningar om framtida utveckling för KPA Pensionsförsäkring AB

Pensionssystemet är i ständig förändring. Det ställer krav på aktörerna inom kommunsektorn som i sin tur ställer höga krav på oss och den kompetens vi har inom pensionsområdet. Dessa krav och förväntningar arbetar vi fortlöpande med för att möta på bästa sätt. Idag är KPA Pension en viktig aktör i pensionsfrågor och ett företag som tar ett aktivt samhällsansvar. Det tillsammans med vår snabba tillväxt och starka solvens ger oss goda förutsättningar att möta framtida utmaningar.

Tillväxten och vår starka ekonomi gynnar framförallt våra sparare i KPA Pensionsförsäkring AB. Det förvaltade kapitalet har ökat kraftigt sedan starten och utvecklingen kommer att fortsätta under lång tid framöver vilket gynnar försäkringstagarna. Vår solvens är bland de bästa av alla livbolag vilket möjliggör placeringar som ger goda förutsättningar för fortsatt konkurrenskraftig avkastning, utan att riskera den trygghet vi vill leverera till kunderna.

Ekonomisk översikt

KPA Pensionsförsäkring AB:s inkomster består av inbetalda premier och avkastning på placeringstillgångar. Utgifterna består av försäkringsersättningar, ökning av livförsäkringsavsättning, driftskostnader, kostnader för kapitalförvaltning och skatt. För koncernens resultat tillkommer fastighetsbolagen. Följande kommentarer gäller moderbolaget om inte annat anges.

Årets resultat

Koncernens resultat före skatt blev 14 026 (6 979) miljoner kronor och moderbolagets resultat före skatt blev 14 091 (7 101) miljoner kronor.

Premieinkomst

Premieinkomsten för 2013 blev 9 889 (7 713) miljoner kronor, varav premier för KAP-KL avtalet utgör cirka 7 210 (6 280) miljoner kronor.

Kapitalförvaltning

Marknadsutveckling

2013 inleddes med en svensk 5-årig statsobligationsränta på under 1 procent och en allt starkare svensk krona. Under den ekonomiska krisen i stora delar av övriga Europa hade svenska statsobligationer blivit en attraktiv placering. På 2012 års sista dag hade USAs kongress enats om en tillfällig lösning av den låsta amerikanska budgetsituationen och undvek därmed det s.k. skattestupet. Detta tillsammans med relativt stark ekonomisk statistik både från USA och Kina samt att även Europa visade tecken på en viss ekonomisk förbättring, från ett mycket dåligt utgångsläge, resulterade i stigande räntor och en stark börsutveckling under årets inledande månader. EU-ledarna lyckades i februari enas om en långtidsbudget för 2014-2020.

Men vid slutet av februari blottades Cyperns behov av nödlån och euro-områdets sköra återhämtning ifrågasattes återigen. Detta fick till följd att såväl europeiska som svenska räntor började falla från ca 1,5 % i slutet av februari, till 1,2 % i slutet av april.

Världens börser, som stigit med ca 10 % under januari och februari påverkades också och vi fick en skakigare period i mars och april, men börsen fortsatte sedan stiga till nya toppnivåer och hade vid mitten av maj stigit med ca 18 % sedan årsskiftet.

Efter en period av svag börs från mitten av maj kom det väntade beskedet från USAs centralbankschef i slutet av juni, att tiden var mogen för att trappa ned på delar av den penningpolitiska stimulanspolitiken och världens räntor fortsatte att peka uppåt. Börsen tolkade beskeden som att det värsta var över och en ny uppgångsfas inleddes.

I september förtydligade den amerikanska centralbanken sina avsikter. Man avsåg att trappa ner köpen av långa obligationer, men att man även fortsättnings-

vis vill se en låg kort ränta. Börsen mottog beskedet positivt och börsen var fortsatt stabil. Börsuppgången höll, med smärre avbrott, i sig resten av året. I Sverige präglades räntemarknaden under hösten av svag konjunkturstatistik och en envist låg inflation. De svenska långa statsobligationsräntorna föll med ca 0,5 procentenheter från september fram till slutet av november.

Vid slutet av året kom stark amerikansk tillväxtstatistik och de långa räntorna vände återigen uppåt, även i Sverige. Detta förhållande påverkades inte heller av att den svenska Riksbanken, efter svag svensk inflations- och tillväxtstatistik, något överraskande, beslöt att sänka den svenska reporäntan.

När året summeras hade den 5-åriga svenska statsobligationsräntan stigit med ca 0,4 procent till 1,4 procent. Såväl den svenska börsen, som världens börser hade under året stigit med i genomsnitt ca 28 procent och den svenska kronan hade vid utgången av året fallit tillbaka till ungefär samma nivåer som vid början av året.

Värdeutvecklingen på fastighetsmarknaden i Sverige var under 2013 relativt god. Detta gäller framför allt avseende kommersiella fastigheter, medan värdeutvecklingen för bostadsfastigheter var något svagare.

Avkastning

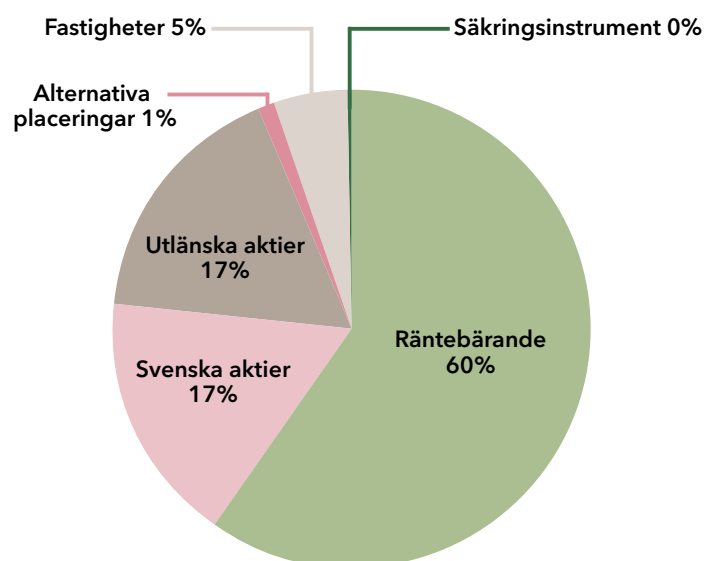
Totalavkastningen 2013 på bolagets tillgångar blev 8,2 (7,2) procent, motsvarande 7 508 (5 809) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets avkastning förklaras till stor del av en god aktieutveckling vilken givit en aktieavkastning på 31,3 procent. Räntebärande placeringar har sammantaget givit en negativ avkastning om -0,7 procent till följd av stigande marknadsräntor. Aktieexponeringen har ökat under året och var vid utgången av året ca 40 procent. Durationen i den räntebärande portföljen har minskat i jämförelse med föregående år och var vid utgången av året drygt 5 år. Valutaexponering har under året varit ca 14 procent.

Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknadsvärde 2013-01-01	Utgående marknadsvärde 2013-12-31	Totalavkastning 2013 Mkr	Totalavkastning 2013 %	Totalavkastning 2012 %	Totalavkastning 2011 %	Totalavkastning 2010 %	Totalavkastning 2009 %
Räntebärande placeringar	56 490	60 635	-418	-0,7	3,2	10,1	2,1	2,8
Aktier	24 710	33 938	8 026	31,3	13,8	-12,4	13,7	32,6
Alternativa placeringar	849	1 196	140	14,2	2,8	3,6	-4,1	-7,2
Fastigheter	5 041	5 543	360	7,1	6,2	3,2	8,5	-12,1
Säkringsinstrument	447	418	-600	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	87 537	101 730	7 508	8,2	7,2	5,6	8,2	12,4

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 40 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Placeringsstillgångarnas fördelning, marknadsvärde

Investeringar i alternativa placeringar, mkr

Investeringar i alternativa placeringar görs för att komplettera något av de traditionella tillgångsslagen, det vill säga antingen aktier eller räntebärande placeringar, på bästa sätt. Nedan redovisas värdet på de största investeringarna i alternativa placeringar.

Innehav, Mkr	2013	2012
Crown	180	176
EQT	293	153
Proventus	148	136
Fabege	168	-
Övrigt	407	384
	1 196	849

Finansiella risker i försäkringsåtaganden

KPA Pensionsförsäkring AB:s traditionella försäkringar omfattas av tjänstepensionsdirektivet. Som en följd ska bolagets samtliga försäkringstekniska avsättningar (FTA), det vill säga nuvärdet av bolagets framtida åtaganden gentemot försäkringstagarna, värderas aktsamt. Det innebär bland annat att diskontering görs med marknadsräntor. I och med att försäkringsavtalen löper över mycket lång tid är räntekänsligheten i avsättningarna betydande. En procentenhets räntefall i marknadsräntor gör att avsättningarna ökar med cirka 9 procent.

Den påverkan ränteförändringar har på bolagets ekonomi har reducerats, i huvudsak genom att ingå så kallade ränteswapavtal (säkringsinstrument). Om räntenivåerna faller ökar värdet på säkringsinstrumenten vilket dämpar den effekt som ränterörelsen har på åtagandena. Effekten blir det omvända om räntorna stiger, säkringsinstrumenten utvecklas negativt men resultatet kompenseras genom minskad skuldbörda. Säkringsinstrumenten har påverkat resultatet med -600 (957) miljoner kronor. Förändringar i marknadsräntor som används för att värdera försäkringsåtaganden har medfört att värdet på de försäkringstekniska avsättningarna minskat med 8 030 (-57) miljoner kronor. Ny metod för att beräkna diskonteringsräntan enligt FFFS 2013:23 ökade försäkringstekniska avsättningar med 2 240 miljoner kr.

Resultat av finansiellt risktagande

I nedanstående tabell redogörs för bolagets samlade resultat av finansiellt risktagande. Tabellen är sammansatt av tre delposter:

- Placeringstillgångar redovisar utfallet av tillgångar som innehas i syfte att generera avkastning.
- FTA och säkringsinstrument redovisar hur förändringar i ränteläget påverkat försäkringstekniska avsättningar och säkringsinstrument.
- Övrigt finansiellt risktagande redovisar resultatet av tillgångar och skulder som inte klassificeras till någon av de ovanstående posterna.

För mer riskinformation se not 2.

Resultat av finansiellt risktagande

I tabellen nedan redogörs för resultatet av bolagets samlade finansiella risktagande (mkr)

Placeringsstillgångar	2013	2012
Räntebärande	-418	1 826
Aktier	8 026	2 764
Fastigheter	360	240
Säkringsinstrument	-600	957
Alternativa placeringar	140	22
Försäkringstekniska avsättningar		
FTA	8 030	-57
Totalt	15 538	5 752

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar uppgick till 2 617 (2 204) miljoner kronor till de försäkrade, varav 2 032 (1 771) miljoner kronor utgörs av grundpension och 586 (432) miljoner kronor är återbäring.

Förändring i försäkringstekniska avsättningar

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida premieinbetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och andra riskmått, driftskostnader och skatter. Avsättningarna är beräknade utifrån aktsamma antaganden. Förändringen i avsättningarna uppgick under året till -792 (-4 317) miljoner kronor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna ökade i försäkringsrörelsen med 27 mkr och uppgick till 258 (231) miljoner kronor. Driftskostnader i förhållande till premieinkomster (driftskostnadsprocent) uppgick till 2,6 (3,0) procent.

Rörelseresultat i fastighetsbolag

Koncernen

Rörelseresultatet (driftsnettot) för koncernens fastighetsbolag uppgick till 162 (169) miljoner kronor.

Kollektiv konsolidering

Fram till den 30 juni 2004 har KPA Pensionsförsäkring AB haft en återbäringsränta som satts utifrån antagande om avkastningen. Som första icke vinstutdelande bolag införde KPA Pensionsförsäkring AB, från och med den 1 juli 2004, en ny metod för att fördela avkastningen på tillgångarna. Såväl positiv som negativ avkastning fördelas minst kvartalsvis i efterskott till pensionsspararna för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring och medför att konsolideringen ska vara 100 procent i slutet av varje kvartal. Detta påverkar inte försäkringarnas garanterade pensionsbelopp.

Den kollektiva konsolideringsnivån för premiebestämda avtal uppgick till 100 procent och för förmånsbestämda avtal till 113 procent per den 31 december 2013.

Kapitalbas

Lagens krav på KPA Pensionsförsäkring AB:s kapitalbas (erforderlig solvensmarginal) uppgick den 31 december 2013 till 2 508 mkr. Den faktiska kapitalbasen uppgick vid samma tidpunkt till 42 945 mkr och översteg således det lagstadgade kravet med 40 437 mkr. Solvenskvoten uppgick till 17.

Resultatanalys

Moderföretaget, 2013 Mkr	Totalt	1	2	3	4
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat					
Premieinkomst	9 889	2 646	7 210	32	1
Kapitalavkastning, intäkter	3 153	506	2 638	9	-
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8 335	1 161	6 047	20	1 106
Övriga tekniska intäkter	30	-	-	-	30
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 054	-613	-1 416	-21	-2
Förändring i avsättning för oreglerade skador	7	-	-	7	-
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	-1 898	-1 301	509	-	-1 106
Driftskostnader	-258	-138	-109	-1	-9
Kapitalavkastning, kostnader	-1 360	-218	-1 138	-4	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen	-12	-	-	-	-12
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-1 750	-281	-1 465	-5	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	14 082	1 762	12 276	37	8
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	8	-	-	8	-
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	59 107	14 532	44 575	-	-
Avsättning för oreglerade skador	67	-	-	67	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	7	7	-	-	-
Summa	59 181	14 539	44 575	67	-
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringstaganden	6 430	-	-	-	6 430
Summa	6 430	-	-	-	6 430

Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning	-	-	-	-	-
Konsolideringsfond	28 493	-	-	-	-
Noter till resultatanalys					
Premieinkomst för egen räkning	9 889	2 646	7 210	32	1
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	9 889	2 646	7 210	32	1
Premier för avgiven återförsäkring	-	-	-	-	-
Försäkringsersättningar för egen räkning					
Utbetalda försäkringsersättningar					
Före avgiven återförsäkring	-2 054	-613	-1 416	-21	-2
Återförsäkrares andel	-	-	-	-	-
Förändring i oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring	7	-	-	7	-

- (1) Förmånsbestämd Tjänstepensionsförsäkring
- (2) Avgiftsbestämd Traditionell Tjänstepensionsförsäkring
- (3) Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring
- (4) Fondförsäkring

Avkastningsränta

Den fördelade avkastningen (avkastningsränta) till försäkringstagarna blev 8,0 (7,2) procent under 2013.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Koncernen	2013	2012	2011	2010	2009
Resultat					
Premieinkomst	9 889	7 713	6 664	6 335	6 232
Kapitalavkastning, netto i försäkringsrörelse	7 384	5 857	3 952	4 914	6 469
Försäkringsersättningar	-2 054	-1 792	-1 547	-1 272	-1 036
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	14 201	7 246	-8 161	7 211	15 135
Årets resultat	13 993	6 954	-8 465	7 215	14 932
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	105 112	90 175	78 881	70 781	62 544
Försäkringstekniska avsättningar	65 610	63 589	58 569	41 481	38 397
Konsolideringskapital					
Aktiekapital	300	300	300	300	300
Övrigt eget kapital	42 607	29 247	22 678	31 592	24 491
Summa konsolideringskapital	42 907	29 547	22 978	31 892 -	24 791

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

Moderföretaget	2013	2012	2011	2010	2009
Resultat*					
Premieinkomst	9 889	7 713	6 664	6 335	6 232
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	8 378	6 214	3 969	5 021	6 415
Försäkringsersättningar, netto	<u>-2 054</u>	<u>-1 791</u>	<u>-1 547</u>	<u>-1 272</u>	<u>-1 036</u>
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	14 082	7 090	-8 220	7 424	15 086
Årets resultat	13 897	6 816	-8 473	7 180	14 894
Ekonomisk ställning*					
Placeringstillgångar till verkligt värde	104 439	89 415	78 900	70 871	62 591
Försäkringstekniska avsättningar	65 610	63 589	58 568	41 481	38 397
Konsolideringskapital					
Aktiekapital	300	300	300	300	300
Övrigt eget kapital	42 645	29 165	22 709	31 580	24 531
Summa Konsolideringskapital	42 945	29 465	23 009	31 880	24 831
Kollektiv konsolidering	1 586	1 563	1 017	643	484
Kollektiv konsolidering, i %	102	102	101	101	101
Kapitalbas	42 945	29 465	23 009	31 880	24 836
Erforderlig solvensmarginal	2 508	2 465	2 294	1 608	1 474
Solvenskvot	17,1	12,0	10,0	19,8	16,8
Nyckeltal					
Förvaltningskostnadsprocent	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Direktavkastning, procent*	2,4	2,7	3,0	2,5	3,2
Totalavkastning, procent**	8,2	7,2	5,6	8,2	12,4

* Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning redovisas enligt FFFS 2008:26.

** Redovisad totalavkastning är redovisad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning. Direktavkastning och totalavkastning avser traditionell livförsäkring.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår till bolagsstämman att 2013 års resultat för moderbolaget om 13 896 502 782 kronor ökar konsolideringsfonden.

Resultaträkning

Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen

Koncernen Mkr	Not	2013	2012
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3	9 889	7 713
Premier för avgiven återförsäkring		-	-
		9 889	7 713
Intäkter från investeringsavtal		4	4
Kapitalavkastning, intäkter	4	3 252	4 370
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	30	1 106	517
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	7 302	3 010
Övriga tekniska intäkter	6	26	30
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	7, 8		
Före avgiven återförsäkring		-2 054	-1 792
Förändring i avsättning för oreglerade skador	29	7	3
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättningar	28	-792	-4 318
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	30	-1 106	-517
Driftskostnader	8	-260	-237
Kapitalavkastning, kostnader	8, 9	-1 403	-983
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka			
Livförsäkringstagaren bär placeringsrisk		-	-
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	-1 767	-540
Rörelseresultat i andra företag än försäkringsbolag		7	3
Andel i intresseföretags resultat			
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-10	-17
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		14 201	7 246

Icke-teknisk redovisning

Koncernen Mkr	Not	2013	2012
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		14 201	7 246
Kapitalavkastning, intäkter		2	2
Kapitalavkastning, kostnader		1	-9
Kapitalavkastning överförd från livförsäkringsrörelsen		10	17
Avkastningsskatt		<u>-188</u>	<u>-277</u>
Resultat före skatt		14 026	6 979
Skatt på årets resultat	13	<u>-33</u>	<u>-25</u>
Årets resultat		13 993	6 954

Rapport över totalresultat

Koncernen Mkr	Not	2013	2012
Årets resultat		13 993	6 954
Övrigt totalresultat			
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt		46	-32
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		-	-
Skatt på poster redovisade som övrigt totalresultat avseende aktuariella vinsterr och förluster	13	<u>-10</u>	<u>7</u>
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		36	-25
Årets totalresultat		14 029	6 929
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		14 019	6 937
Innehav utan bestämmande inflytande		10	-8

Balansräkning

Tillgångar

Koncernen Mkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
Placeringstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	14	4 788	4 570
Placeringar i intresseföretag			
Lån till intresseföretag		77	36
Aktier och andelar i intresseföretag	16	<u>46</u>	<u>10</u>
		4 911	4 616
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	17	34 574	25 645
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18	57 851	53 783
Övriga lån	19	649	549
Derivat	21	<u>697</u>	<u>389</u>
		93 771	80 366
Summa placeringstillgångar		98 682	84 982
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	20	6 430	5 193
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Fordringar			
Aktuell skattefordran		96	10
Övriga fordringar	24	<u>429</u>	<u>1 370</u>
		525	1 380
Andra tillgångar			
Likvida medel		4 060	3 177
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		861	942
Övriga upplupna intäkter		<u>35</u>	<u>15</u>
		896	957
Summa tillgångar		110 593	95 689

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Koncernen Mkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital	26		
Aktiekapital, (300 000 aktier, kvotvärde 1 tkr)		300	300
Konsolideringsfond		28 493	22 263
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		<u>14 114</u>	<u>6 920</u>
		42 907	29 483
Innehav utan bestämmande inflytande		<u>194</u>	<u>184</u>
		43 101	29 667
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	28	59 107	58 316
Avsättning för oreglerade skador	29	66	73
Övriga försäkringstekniska avsättningar		<u>7</u>	<u>7</u>
		59 180	58 396
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	30	6 430	5 193
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Pensioner och liknande förpliktelser	31	22	61
Övriga avsättningar		-	38
Uppskjuten skatteskuld	23	65	39
Skulder			
Derivat	21	161	180
Aktuell skatteskuld		12	18
Övriga skulder	32	<u>1 556</u>	<u>2 046</u>
		1 729	2 244
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	66	51
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		110 593	95 689
Poster inom linjen			
Ställda panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	35	104 618	90 122
Åtagande	36	876	1 269

Rapport över förändringar i eget kapital

Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna¹⁾

Totalt

Koncernen, Mkr	Aktie kapital ²⁾	Konsolideringsfond ³⁾	Balanserad vinstmedel inkl årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkringstagare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående balans 2012-01-01 enligt fastställd balansräkning 2012-01-01	300	31 168	-8 490	22 978	-	22 978
Vinstdisposition 2012		-8 473	8 473	-		-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-432		-432		-432
Förvärv av delägda dotterbolag ej bestämmande inflytande sedan tidigare					192	192
Årets övrigt totalresultat			-25	-25		-25
Årets resultat			6 962	6 962	-8	6 954
Årets total resultat			6 937	6 937	-8	6 929
Utgående balans 2012-12-31	300	22 263	6 920	29 483	184	29 667
Ingående balans 2013-01-01	300	22 263	6 920	29 483	184	29 667
Vinstdisposition 2013		6 816	-6 816	-		
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-586		-586		-586
Förändring i intresseföretags eget kapital			-9	-9		-9
Årets övrigt totalresultat		-	36	36		36
Årets resultat			13 983	13 983	10	13 993
Årets total resultat			14 019	14 019	10	14 029
Utgående balans 2013-12-31	300	28 493	14 114	42 907	194	43 101

¹⁾Bundet eget kapital uppgår till 28 793 mkr och fritt eget kapital till 14 114 mkr.

²⁾Balanserade vinstmedel inkluderar Reservfond, Kapitalandelsfond, Obeskattade reserver, Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt, skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat och årets resultat.

I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

Resultaträkning

Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen

Moderföretaget Mkr	Not	2013	2012
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3	9 889	7 713
Premier för avgiven återförsäkring		-	-
		9 889	7 713
Intäkter från investeringsavtal		4	4
Kapitalavkastning, intäkter	4	3 153	4 285
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	30	1 106	517
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	7 229	2 884
Övriga tekniska intäkter	6	26	30
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	7, 8		
Före avgiven återförsäkring		-2 054	-1 791
Förändring i avsättning för oreglerade skador	29	7	3
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättningar	28	-792	-4 317
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk		-1 106	-517
Driftskostnader	8	-258	-231
Kapitalavkastning, kostnader	8, 9	-1 360	-971
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	10	-1 750	-501
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka			
Livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	30	-	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-12	-17
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		14 082	7 091

Icke-teknisk redovisning

Moderföretaget Mkr	Not	2013	2012
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		14 082	7 091
Kapitalavkastning, intäkter		3	2
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		12	17
Kapitalavkastning, kostnader		-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		14 097	7 110
Bokslutsdispositioner	12	-6	-9
Resultat före skatt		14 091	7 101
Skatt på årets resultat	13	-194	-285
Årets resultat		13 897	6 816

Rapport över totalresultat

Moderföretaget Mkr	2013	2012
Årets resultat	13 897	6 816
Årets övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	13 897	6 816

Balansräkning

Tillgångar

Moderföretaget Mkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
Placeringsstillgångar			
Placeringar i koncern- och intresseföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	15	1 593	1 479
Lån till koncernföretag		2 513	2 331
Aktier och andelar i intresseföretag	16	55	10
Lån till intresseföretag		<u>77</u>	<u>36</u>
		4 238	3 856
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	17	34 574	25 645
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18	57 851	53 783
Övriga lån	19	649	549
Derivat	21	<u>697</u>	<u>389</u>
		93 771	80 366
Summa placeringstillgångar		98 009	84 222
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	20	6 430	5 193
Andra avsättningar			
Avsättning för skatter	23	2	3
Fordringar			
Aktuell skattefordran		96	10
Övriga fordringar	24	<u>419</u>	<u>1 365</u>
		515	1 375
Andra tillgångar			
Kassa och bank		3 760	3 003
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		860	942
		<u>860</u>	<u>942</u>
Summa tillgångar		109 576	94 738

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Moderföretaget Mkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital	26		
Aktiekapital, (300 000 aktier å nominellt belopp 1 tkr)		300	300
Konsolideringsfond		28 493	22 263
Årets resultat		<u>13 897</u>	<u>6 816</u>
		42 690	29 379
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	27	28	22
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	28	59 107	58 316
Avsättning för oreglerade skador	29	66	73
Övriga försäkringstekniska avsättningar		<u>7</u>	<u>7</u>
		59 180	58 396
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	30	6 430	5 193
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	31	8	10
Skulder			
Derivat	21	161	180
Aktuell skatteskuld		12	18
Övriga skulder	32	<u>1 055</u>	<u>1 531</u>
		1 228	1 729
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	12	9
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		109 576	94 738
Poster inom linjen			
Ställda panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser	35	104 618	90 122
Åtagande	36	876	1 269

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget* Mkr	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2012-01-01	300	31 169	-8 473	22 996
Föregående års vinstdisposition		-8 473	8 473	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-432	-	-432
Årets resultat, tillika årets totalresultat	<u> </u>	<u> </u> -	<u> </u> 6 816	<u> </u> 6 816
Utgående balans 2012-12-31	300	22 263	6 816	29 379
Ingående balans 2013-01-01	300	22 263	6 816	29 379
Föregående års vinstdisposition		6 816	-6 816	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-586	-	-586
Årets resultat, tillika årets totalresultat	<u> </u>	<u> </u> -	<u> </u> 13 897	<u> </u> 13 897
Utgående balans 2013-12-31	300	28 493	13 897	42 690

*Bundet eget kapital uppgår till 42.690 mkr och fritt eget kapital till 0 mkr.

I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

Kassaflödesanalys

Mkr	Koncernen		Moderföretag	
	2013	2012	2013	2012
Den löpande verksamheten				
Resultat före bokslutsdispositioner ¹⁾	14 027	6 979	14 096	7 109
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	-3 513	1 359	-3 470	1 442
Betald skatt	<u>-13</u>	<u>-19</u>	<u>-200</u>	<u>-287</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	10 501	8 319	10 426	8 264
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	-9 199	-4 869	-9 199	-4 869
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring, netto ⁴⁾	-	-	-	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	662	-944	942	-948
Förändring av övriga rörelseskulder	-363	807	-492	771
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	<u>-586</u>	<u>-431</u>	<u>-586</u>	<u>-432</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 015	2 882	1 091	2 786
Investeringsverksamheten				
Nettoinvestering i koncernföretag ⁵⁾	-	-1 462	-287	-1 489
Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar ⁶⁾	<u>-159</u>	<u>-611</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-159	-2 073	-287	-1 489
Finansieringsverksamheten				
Aktieägartillskott netto	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-75</u>	<u>-545</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-	-75	-545
Årets kassaflöde	856	809	729	752
Likvida medel vid årets början	3 177	2 405	3 003	2 288
Kursdifferens i likvida medel	27	-37	28	-37
Likvida medel vid årets slut⁷⁾	<u>4 060</u>	<u>3 177</u>	<u>3 760</u>	<u>3 003</u>
Årets kassaflöde	856	809	729	752

	Koncernen		Moderföretag	
	2013	2012	2013	2012
¹⁾Betalda och erhållna räntor och utdelningar				
Under perioden betald ränta	-	2	-	2
Under perioden erhållen ränta	2	1 488	2	1 526
Under perioden erhållen utdelning	<u>1</u>	<u>750</u>	<u>1</u>	<u>750</u>
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	3	2 240	3	2 278

²⁾Poster som inte ingår i kassaflödet	2013	2012	2013	2012
	Nedskrivningar	-	-	-
Icke utdelad resultatandel i intressebolag	-	-	-19	-
Realiserad vinst (-)/förlust (+)	127	-1 194	127	-1 194
Orealiserad vinst (-)/förlust (+)	-5 542	-2 488	-5 478	-2 382
Valutakursvinst (-)/förlust (+)	370	105	370	105
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	747	624	747	624
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	785	-	785	-
Övriga avsättningar	-	4 314	-	4 314
Förändring avsättningar	<u>-</u>	<u>-2</u>	<u>-2</u>	<u>-3</u>
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	-3 513	1 359	-3 470	1 442

³⁾Förändring av placeringstillgångar	2013	2012	2013	2012
	Nettoinvestering av placeringstillgångar, livförsäkring	<u>-9 199</u>	<u>-4 869</u>	<u>-9 199</u>
Summa förändring av placerings-tillgångar	-9 199	-4 869	-9 199	-4 869

⁴⁾Förändring av placeringstillgångar/försäringstekniska avsättningar avsättningar fondförsäkring, netto	2013	2012	2013	2012
	Investering i placeringstillgångar, fondförsäkring	1	-706	1
Förändring av försäringstekniska avsättningar, fondförsäkring	<u>-1</u>	<u>706</u>	<u>-1</u>	<u>706</u>
Summa förändring av placerings-tillgångar/försäringstekniska av-sättningar fondförsäkring, netto	-	-	-	-

	Koncernen		Moderföretag	
	2013	2012	2013	2012
⁵⁾Nettoinvestering i koncernföretag				
Investering i koncernföretag	-	-1 462	-287	-1 489
Summa nettoinvestering i koncernföretag	-	-1 462	-287	-1 489

	2013	2012	2013	2012
	⁶⁾Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar			
Investering i övriga placeringstillgångar	-159	-611	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	-159	-611	-	-

	2013	2012	2013	2012
	⁷⁾Delkomponenter som ingår i likvida medel			
Kassa och banktillgodohavanden	3 992	3 177	3 760	3 003
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	3 992	3 177	3 760	3 003

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 för koncerner. Även tillämpliga delar av Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2008:26 och Årsredovisningslagen för försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

KPA Pensionsförsäkring AB:s årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2008:26, och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2, Redovisning för juridiska personer. KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar sk lagbegränsad IFRS i juridisk person och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2008:26. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. KPA Pensionsförsäkring AB:s koncernredovisning upprättas enligt International Financial Reporting Standards (IFRS) som har antagits av EU.

Förutsättningar vid upprättande av försäkringsföretagets finansiella rapporter

KPA Pensionsförsäkring AB:s funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av deriva-

tinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt finansiella skulder i fondförsäkringar. Även fastigheter i koncernen värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. I not 41 beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna beskrivs i not 25-27. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Betydelsen av respektive antagande visas i känslighetsanalys i not 2, Upplysningar om risker.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan eller enligt femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar från 1 januari 2013. Övriga förändringar av IFRS med tillämpning från och med 2013 har inte haft någon väsentlig effekt på KPA Pensionsförsäkring AB's redovisning.

Ändrad IAS 1 Utformning av finansiella rapporter (Presentation av övrigt totalresultat). Ändringen avser hur poster inom övrigt totalresultat ska presenteras. Posterna ska delas upp i två kategorier; dels poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat dels poster som inte kan omföras till årets resultat. Poster som kan omklassificeras är omräkningsdifferenser. Poster som inte kan omklassificeras är aktuariella vinster och förluster. Jämförelsesiffrorna är uppdaterade enligt den nya uppställningen.

Ändrad IAS 19 Ersättningar till anställda. Ändringen innebär för KPA Pensionsförsäkring AB:s avkastning som beräknas på förvaltningstillgångar ska basera sig på diskonteringsräntan som används vid beräkning av pensionsförpliktelsen. Skillnad mellan verklig och beräknad avkastning avseende förvaltningstillgångar ska redovisas i övrigt totalresultat. Då principförändringen innebar en immateriell effekt på redovisningen. Omräkning har inte skett av år 2012 då påverkan på redovisningen bedöms som oväsentlig.

IFRS 13 Värdering till verkligt värde. En ny enhetlig standard för mätning av verkligt värde samt förbättrade upplysningskrav. Standarden ska tillämpas framåttrikt på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare. Upplysningar lämnas i not 14 Förvaltningskostnader samt not 25 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder.

Ändringar i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar. Ändringen avser nya upplysningskrav för kvittning av finansiella tillgångar och skulder. Upplysningar lämnas i not 22 Upplysningar om kvittning.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m. räkenskapsår 2014 och framåt planeras inte att förtidstillämpas.

Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS förväntas få på de finansiella rapporterna. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka KPA Pensionsförsäkring AB's finansiella rapporter.

IFRS 10 Koncernredovisning. Ny standard för koncernredovisning som ersätter IAS 27 och SIC 12. Standarden innehåller inga ändringar jämfört med nu gällande IAS 27 vad gäller regler för konsolidering vid förvärv och avyttring. IFRS 10 innehåller en modell som ska användas vid bedömning av om bestämmande inflytande föreligger eller inte för samtliga investeringar som ett företag har inklusive det som idag kallas SPE:n och regleras i SIC 12. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2014 eller senare med retroaktiv tillämpning. Särskilda övergångsregler finns. KPA Pensionsförsäkring AB's bedömning är att tillämpning av IFRS 10 kommer att innebära att försäkringsaktiebolag som drivs med vinstutdelningsförbud även fortsättningsvis inte kommer att konsolideras i koncernredovisningen. Vidare gör KPA Pensionsförsäkring AB's bedömningen att vissa delägda företag som tidigare konsoliderats framgent kommer att klassificeras som intresseföretag som redovisas med kapitalandelsmetoden.

IFRS 11 Samarbetsarrangemang. Ny standard för redovisning av joint ventures och gemensam verksamhet. Den nya standarden kommer i huvudsak att medföra två ändringar jämfört med IAS 31 Andelar i joint ventures. Den ena förändringen är om en investering bedöms vara en gemensam verksamhet eller ett joint venture. Beroende på vilken typ av investering som föreligger finns det olika redovisningsregler. Den andra förändringen är att joint venture ska redovisas enligt kapitalandelsmetoden och klyvningsmetoden kommer inte att vara tillåten. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2014 eller senare. Standarden ska tillämpas retroaktivt med särskilda övergångsregler. KPA Pensionsförsäkring AB's bedömning är att den nya standarden inte förväntas ge några förändringar i redovisningen.

IFRS 12 Upplysningar om andelar i andra företag. Ny standard för upplysningar för investeringar i dotterföretag, samarbetsarrangemang, intresseföretag och ej konsoliderade "strukturerade företag". Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2014 eller senare med retroaktiv tillämpning.

Ändrad IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering. Ändringen avser förtydliganden avseende reglerna för när kvittning av finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen är tillåten. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2014 eller senare med retroaktiv tillämpning.

IFRS 9 Financial Instruments avses ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IASB har publicerat de tre delar som kommer att utgöra den slutliga IFRS 9. Den första delen behandlar klassificering och värdering av finansiella tillgångar samt finansiella skulder. De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av två kategorier, där värdering sker till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde används för instrument som innehas i en affärsmodell vars mål är att erhålla de kontraktuella kassaflödena; vilka ska utgöra betalningar av kapitalbelopp och ränta på kapitalbeloppet vid specificerade datum. Övriga finansiella tillgångar redovisas till verkligt värde och möjligheten att tillämpa 'fair value option' som i IAS 39 behålls. Förändringar i verkligt värde ska redovisas i resultatet, med undantag för värdeförändringar på egetkapitalinstrument som inte innehas för handel och för vilka initialt val görs att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Värdeförändringar på derivat i säkringsredovisning påverkas inte av denna del av IFRS 9, utan redovisas tillsvidare i enlighet med IAS 39.

IASB publicerade i oktober 2010 även de delar av IFRS 9 som berör klassificering och värdering av finansiella skulder. Merparten av principerna för klassificering och värdering av finansiella skulder enligt IFRS 9 överensstämmer med principerna i IAS 39 förutom när det gäller hur förändringar i verkligt värde på finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den sk "Fair Value Option" ska redovisas. För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta.

IASB publicerade i november 2013 även principerna och reglerna i IFRS 9 som hanterar förutsättningarna för säkringsredovisning. KPA Pensionsförsäkring AB har ännu inte gjort någon utvärdering av effekterna av IFRS 9 och har inte heller kunnat besluta om de nya principerna ska börja tillämpas i förtid eftersom IFRS 9 ännu inte godkänts för tillämpning inom EU.

Konsolideringsprinciper

Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen av om ett bestämmande inflytande föreligger beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderbolag indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventuella förpliktelser.

Dotterföretag

KPA Pensionsförsäkring AB konsoliderar dotterföretag i vilka moderbolaget har ett direkt eller indirekt innehav på mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över styrningen av företaget och äger en andel. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärs-

förbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Hela koncernens redovisningsprinciper är enhetlig. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företagens intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller förvärv till lågt pris. Avyttrade företag inkluderas i koncernredovisningen för tiden fram till tidpunkten för avyttring. Avyttringar som leder till att bestämmande inflytande förloras men där det finns ett kvarstående innehav värderas detta innehav till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat.

Intresseföretag

Aktieinnehav i vilka KPA Pensionsförsäkring AB har lägst 20 och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande över den driftsmässiga eller finansiella styrningen, redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden bygger på att det bokförda värdet av aktier i intresseföretag förändras med den årliga resultatandelen. Motsvarande belopp redovisas i resultaträkningen under "Andel i intresseföretags resultat" i det icke-tekniska resultatet. Redovisade vinstandelar är ej att betrakta som disponibla för ägarkoncernen och därför sker en omföring till kapitalandelsfonden.

Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer inkluderas i anskaffningsvärdet. När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter

eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Försäkringsavtal och investeringsavtal

KPA Pensionsförsäkring AB har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisken de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för bolaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Bolaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken är minst fem procent. Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett finansiellt instrument. Klassificeringen styr dock inte om avtalen redovisas som försäkringsavtal eller delas upp på en försäkringsdel och en finansiell del, s.k. unbundling.

KPA Pensionsförsäkring AB:s bestånd som avser fondförsäkring redovisas som ett finansiellt instrument, så kallat investeringsavtal. Bolaget har valt att dela upp fondförsäkringsavtal på en försäkringsdel och en finansiell del, s.k. unbundling. Redovisning av de finansiella delarna av avtalet sker enligt IAS 39 "Finansiella instrument, redovisning och värdering" samt IAS 18 "Intäkter". Uppdelning inom försäkringsavtalet ger en tydlig redovisning som visar hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. Avtal med negativ risksumma delas upp och frigjord risksumma redovisas som premie för att kunna ge arvsvinst. Valet att unbundla all fondförsäkring innebär att alla fondförsäkringsavtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. Enligt IFRS 4 får avtal med betydande andel diskretionär del (återbäring) redovisas som försäkringsavtal. Eftersom alla bolagets avtal med traditionell förvaltning eller pensionstillägg har en betydande diskretionär del har bolaget beslutat att

redovisa samtliga dessa avtal som försäkringsavtal. Sjuk- och premiebefrielseförsäkring, avgiven återförsäkring redovisas som försäkringsavtal eftersom dessa avtal alltid innehåller betydande försäkringsrisk.

Redovisning av verksamhet som redovisas som försäkringsavtal

Verksamhet som redovisas som försäkringsavtal redovisas enligt IFRS 4.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas inbetalda belopp under räkenskapsåret enligt försäkringsavtal för direkt försäkring.

Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetald försäkringsersättning redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Redovisning av verksamhet som delas upp i försäkringsdel respektive finansiell del

Fondförsäkringsavtal delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del (unbundling). Försäkringsdelen redovisas enligt IFRS 4 och den finansiella delen enligt IAS 39, "Finansiella instrument, redovisning och värdering" och IAS 18, "Intäkter". För avtal som delas upp på en försäkringsdel och en finansiell del redovisas in- och utbetalningar för den finansiella delen av avtalet inte som premieinkomst och försäkringsersättningar över resultaträkningen, utan istället som en förändring via balansräkningen. Avgifts-intäkter avseende de avtal som klassificerats som finansiella kontrakt redovisas dels bland premieinkomst, dels bland övriga tekniska intäkter.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, såsom exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen. För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För livsfallsrisker tas premier ut genom att hela eller delar

av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller bolaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital.

Värdeförändring och utdelning

Verklig avkastning på tillgångar som tillhandahålls för försäkringstagarnas räkning redovisas som en värdeökning respektive värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk, och avkastning tillförd försäkringsavtalen redovisas i resultaträkningen som en förändring i försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk.

Utbetalda försäkringsersättningar

Premiebefrielse vid sjukdom – Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget i försäkringstagarens ställe gör inbetalningar till avtalet. Dödsfall – Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget vid behov skjuter till kapital till det värde som enligt avtalet ska gälla strax efter dödsfall. Livsfall – Försäkringsersättningar betalas ut enligt avtal.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättning och avsättning för oreglerade skador.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av avtalade framtida premieinbetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och andra riskmått, driftskostnader och skatter.

Livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EU's tjänstepensionsdirektiv. KPA Pensionsförsäkring AB:s traditionella försäkringar klassificeras som tjänstepensioner. Det innebär att pensionsåtagandena värderas enligt så kallade aktsamma antaganden. De aktsamma antagandena beträffande ränta, dödlighet, driftkostnader och sjuklighet väljs så att de ger en realistisk bild av garanterade åtaganden gentemot de försäkrade. Försäkringstekniska avsättningar beräknas med en kassaflödesmodell. Varje transaktion diskonteras var för sig med respektive ränta

enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23, för motsvarande löptid.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka framtida kostnader för försäkringsersättningar som uppstår vid sjukdom. Avsättningen för oreglerade skador avser avsättning för inträffade men ännu inte inrapporterade skador (IBNR) som omfattar kostnader för inträffade men ännu okända skador. Beloppet är en uppskattning baserad på KPA Pensionsförsäkring AB:s historiska erfarenheter och skadeutfall.

Fondförsäkringsavsättning

Avsättning för fondförsäkring redovisas under försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagare bär placeringsrisk och motsvaras av värdet av försäkringstagarnas fondandelar.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna skadereglering och administration.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken samt avkastningen på placeringstillgångar i livförsäkringsrörelsen redovisas i det tekniska resultatet. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar i fondförsäkringsdelen redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva

skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde.

För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar på fondförsäkringstillgångar redovisas under värdeökning alternativt värdeminskning på fondförsäkringstillgångar.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. KPA pensionsförsäkring AB:s funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden "Kapitalavkastning, intäkter" respektive "Kapitalavkastning, kostnader".

Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

Skatt

Skattekostnaden består huvudsakligen av avkastningsskatt som baseras på standardberäkningar av avkastningen på nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Verksamhetsgrenar (huvudsakligen tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring) samt dotterbolag som ej bedriver försäkringsverksamhet beskattas enligt lagen om inkomstskatt. Premiebefrielseförsäkringen

är inte att betrakta som pensionsförsäkring och faller därför inom ramen för inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (IL). Avkastningsskatten redovisas i det icke tekniska resultatet för koncernen och för moderbolaget som aktuell skattekostnad. Inkomstskatt förekommer i koncernen (22%). I Moderföretaget och koncernen kan det förekomma vissa temporära skillnader och förlustavdrag som ger upphov till uppskjuten skatt 22 % vilket ger upphov till uppskjuten skatteskuld eller uppskjuten skattefordran. Livförsäkringsbolag betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år.

Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehåses i syfte att generera avkastning. Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen i koncern. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsbokslutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. I koncernen redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalculering samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader i koncernen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoreultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella

tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s k Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk samt vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar.

Företaget har som princip att hänföra samtliga dessa placeringstillgångar som är finansiella instrument och som inte är aktier i dotter- eller intresseföretag till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Beräkning av verkligt värde

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrumenten.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadsstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt

fondförsäkringstillgångar. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i så kallade alternativa placeringar, fond- i fondbesittelse samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar, vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar samt en placering i räntebärande värdepapper som redovisas i balansposten obligationer och räntebärande värdepapper.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterad aktier, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserat på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som t. ex. diskonterat kassaflöde, substansvärderingsmetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond fastställs utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fons i fondbesittaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kursäts. Värderingen uppdateras när ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Placeringar i koncern- och intresseföretag

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella

placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på STIBOR (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Övriga finansiella placeringstillgångar

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på

en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, övriga finansiella placeringstillgångar förutom de organisatoriska innehav som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån lämnade till koncernföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten.

Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen. Företaget har som princip att hänföra samtliga fondförsäkringsåtaganden samt avtal med villkorad återbäring till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen därför att detta eliminerar den mismatch i redovisningen som annars skulle uppstå till följd av att de kopplade tillgångarna värderas till verkligt värde.

Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av finansiella instrument

Vid varje rapporttillfälle utvärderar försäkringsföretaget om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis

utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

En finansiell tillgång har ett nedskrivningsbehov endast om objektiva belägg visar att en eller flera händelser inträffat som har en inverkan på de framtida kassaflödena för den finansiella tillgången om dessa kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar de uppskattade framtida kassaflödena är exempelvis följande:

- betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
- att långgivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts,
- ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp,
- att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion och
- negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när KPA Pensionsförsäkring AB har en befintlig juridisk eller

informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner och liknande förpliktelser

KPA har såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Förmånsbestämda planer innebär att bolaget har en pensionsförpliktelse som grundar sig på en eller flera faktorer där utfallet i nuläget är okänt. Exempelvis kan ersättningar vara beroende av slutlön och antal år av anställning.

Avgiftsbestämda planer innebär att bolaget gör löpande inbetalningar till separata myndigheter eller fonder och ersättningsnivån är beroende av den uppnådda avkastningen på dessa investeringar. De mest betydelsefulla förmånsbaserade planerna baseras på anställningstid och den ersättning som de anställda har vid eller nära pensioneringen. KPA Pension tryggar pensionerna enligt KTP-planen i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan den 1 juli. Tidigare intjänande enligt KPA-planen tryggas med försäkring och för före detta anställda i PA-KL-planen i en stiftelse.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där KPAs förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas som intäkt eller kostnad i övrigt totalresultat. I balansräkningen redovisat värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångar.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdeberäknas ej.

Principer för redovisning av pensioner för moderbolag beskrivs i not 31.

Pensionering i egen regi

KPA Pensionsförsäkring AB har utöver de kollektivavtalade pensioner som tryggats i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse utfäst till vissa anställda att ersätta 65 procent av lönen för dem som väljer att gå i pension från 62 års ålder. Förändring i pensionsförpliktelserna redovisas över resultaträkningen.

Aktieägartillskott

Företaget redovisar aktieägartillskott i enlighet med uttalandet från Rådet för finansiell rapportering (RFR 2). Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden.

Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag dels en embedded-value-metod, dels en substansvärdemetod, beroende på karaktären på innehavet. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagens värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken. Samtliga utdelningar redovisas som intäkt.

Skatter

I moderföretager redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på

uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Vidare redovisas avkastningsskatten som en aktuell skattekostnad.

Syftet med reservposter under eget kapital

En beskrivning av karaktären hos och syftet med reservposterna under eget kapital.

Eget kapital i obeskattade reserver

I koncernredovisningen redovisas eget kapitaldelen (78%) av obeskattade reserver som Eget kapital i obeskattade reserver.

Konsolideringsfond

Här redovisas det belopp i moderföretaget som får användas för förlusttäckning och andra ändamål som följer av bestämmelser i bolagsordningen.

Reservfond

Syftet med reservfonden var att spara en del av årets resultat som inte gick åt för täckning av balanserad förlust. Avsättning till reservfond är inte längre erforderlig.

Kapitalandelsfond

Här redovisas belopp som härrör från att andelar i intresseföretag som tagits upp till ett högre värde än i närmast föregående balansräkning med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

Balanserade vinstmedel

Balanserade vinstmedel i koncernen utgörs av årets resultat samt föregående års balanserade vinstmedel efter eventuell vinstutdelning till minoritetsägare. Styrelsen lämnar förslag till utdelning. Utdelningens storlek beslutas av bolagsstämman.

Not 2 Upplysningar om risker

Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag. Riskerna och de beslut som tas för att hantera dem påverkar bolagets ekonomiska ställning och förmåga att nå företagets mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut om risker skapas förutsättningar för att erbjuda kunderna försäkrings- och sparandelösningar som ger dem trygghet. Risker som däremot innebär att lagar och förordningar inte kan efterlevas ska undvikas. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. Som stöd för riskhanteringen finns interna regelverk såsom policyer, riktlinjer och instruktioner för exempelvis att hantera risker vid tecknande av försäkring, beräkna avsättning för åtaganden, placeringar och hantering av verksamhetsrisker.

Inom Solvens 2-programmet har riskfunktionen under 2013 utvecklat arbetssätt och metoder för riskhantering som har börjat implementeras under 2013 och kommer att fortsätta att implementeras under 2014. Arbetet har bland annat varit att vidareutveckla

och dokumentera arbetssätt för riskhantering och uppföljning av finansiella risker och verksamhetsrisker.

Ansvar och roller

För att tydliggöra styrning av verksamheten, ansvar för regelefterlevnad, riskhantering och riskkontroller har en uppdelning i tre ansvarslinjer gjorts.

Ansvarslinjer

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamhet i företaget samt utlagd verksamhet. Den första ansvarslinjen:

- ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls,
- äger och hanterar risker, dvs ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, såsom att identifiera, värdera och hantera risker, uppföljningar av riskhanteringsaktiviteterna samt
- ansvarar för regelefterlevnad.

Den andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner. Den andra ansvarslinjen stödjer, rådger och följer upp den första ansvarslinjen utifrån

intern styrning och kontroll. Med detta menas att den andra ansvarslinjen bland annat:

- etablerar och upprätthåller regelverk inklusive principer och ramverk för intern styrning och kontroll,
- ansvarar för att ha övergripande och aggregerad bild av risksituationen, inklusive internkontroll avseende styrning, riskhantering och efterlevnad,
- stödjer och rådgör den första ansvarslinjen i tolkning, implementering och efterlevnad av regelverk, principer och ramverk,
- granskar och följer upp den första ansvarslinjen,
- rapporterar till vd, styrelse och andra intressenter.

Den tredje ansvarslinjen inom företaget utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Ansaret för KPA Pensionsförsäkring AB:s, riskhantering är fördelat och strukturerat på följande sätt:

Styrelsen

Det är styrelsens ansvar att se till att företaget har en god intern kontroll och att företagets risker hanteras och kontrolleras på ett tillfredställande sätt. Styrelsen fastställer de interna regelverk som ska gälla för riskhantering och intern styrning och kontroll.

Vd

Vd ansvarar för att det finns interna regler och ansvariga för riskhantering och riskkontroll. Vd ansvarar också för att se till att hantering och uppföljning görs enligt dessa regler.

Riskkommittén

Riskkommitténs uppgift är att vara rådgivande inom frågor som berör riskhantering, såsom riskkategorisering och riskhanteringsprocess samt tillstyrka den aggregerade riskrapporten för företaget som tas fram av riskfunktionen.

Riskfunktion

Riskfunktionen är en kontrollfunktion som har till uppgift att stödja vd i den övergripande riskstyrningen och ansvarar för att säkerställa en ändamålsenlig

riskhantering och utföra en självständig riskkontroll. Riskfunktionen ska vara stödande och rådgivande i frågor avseende en gemensam ändamålsenlig och effektiv riskhantering, i enlighet med en god intern styrning och kontroll.

Compliance officer

Compliance officer ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med interna och externa regelverk samt god sed eller standard. Compliancearbetet ska leda till att minimera risken för att drabbas av sanktioner eller annat som kan skada kundernas förtroende för företaget.

Ansvarig aktuarie

Ansvarig aktuarie ansvarar för värderingen av försäkringsåtagandena och arbetar fram och föreslår:

- förändringar i försäkringstekniska riktlinjer
- förändringar i reservsättningsinstruktionen.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen är integrerad i verksamhetsprocesserna och utgör en viktig beståndsdel av den övergripande riskhanteringen. Riskhanteringsprocessen utgör ett stöd i avvägningen mellan risktagande och möjlighet att nå uppsatta mål. Riskhanteringsprocessen omfattar att identifiera, värdera, hantera, övervaka och rapportera alla väsentliga risker.

Identifiera

Identifieringen av risker syftar till att upptäcka och klargöra alla väsentliga risker en organisation är utsatt för på både kort och lång sikt. Identifierade risker ska beskrivas, registreras och kategoriseras. Till samtliga risker kopplas också uppgifter om vilka verksamheter som berörs. Alla identifierade risker tilldelas en riskägare och åtgärder tas fram för att hantera och förebygga riskerna.

Värdera

Företaget ska alltid sträva efter att värdera identifierade risker. Risker ska värderas på ett enhetligt sätt och, där så är möjligt, kvantifieras med vedertagna mätmetoder. Risker kan värderas mer eller mindre precist och noggrant, och beroende på risktyp är värderingen kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Med kvantitativ värdering (mätning) avses en skattning som är en numerisk beräkning eller överslagskal-

kyl. Trafikljuset, som är Finansinspektionens verktyg för mätning av risker, används också som en metod för att kvantifiera försäkrings-, finansiella risker och driftkostnadsrisken. Trafikljuset mäter hur företagets tillgängliga kapital påverkas i ett antal fördefinierade stressor av finansiella risker och försäkringsrisker. Minskningar av det tillgängliga kapitalet vägs samman till ett kapitalkrav som företaget måste hålla för att täcka dessa risker.

Med kvalitativ värdering avses en bedömning som är en översiktlig skattning av riskens påverkan. Den kvalitativa bedömningen kan exempelvis utgå från en värdering av risken från två perspektiv, dels vilken påverkan händelsen får om den inträffar samt vilken sannolikheten är att händelsen inträffar. Denna mätmetod används främst för att värdera verksamhetsrisker.

Hantera

Vilken typ av hantering av risker är avhängigt riskens natur, men gemensamt är att det ska finnas t ex regelverk, processer och kontrollaktiviteter. Som en del av hantering av risker planeras och genomförs åtgärder för att styra eller begränsa risken. Det är verksamhetens och företagsledningens ansvar att prioritera de åtgärder som planerats utifrån den nytta den kommer att medföra för organisationen. Alternativen vid beslutet om hanteringen av risken är att antingen acceptera risken, bevaka risken eller reducera risken. Vid val av åtgärd för hantering av risk bör uppskattad kostnad för åtgärden vägas mot riskreducerande effekt, på både kort och lång sikt.

Följa upp

Följa upp innefattar den dagliga/löpande uppföljningen av riskerna och deras åtgärder, samt att riskerna till exempel ligger inom fastställda limiter. Det förutsätts att nödvändiga processer och rutiner skapas av verksamheten för att följa upp riskarbetet. Det är den operativa verksamheten som ansvarar för att se till att åtgärder och risker kontinuerligt övervakas.

Rapportera

Samtliga väsentliga risker som är förknippade med organisationen och dess verksamhet ska löpande rapporteras till styrelse och vd för att ge en allsidig och saklig bild över den totala risksituationen. Rapportering av den aggregerade risksituationen samt upp-

följning av risker och åtgärder sker genom skriftliga riskrapporter.

Väsentliga risker i KPA Pensionsförsäkring AB.

Den verksamhet som KPA Pensionsförsäkring AB bedriver innebär risker som kan innebära förluster i en försäkringsprodukt eller genom placeringen av tillgångar, dvs till följd av försäkringsrisk eller finansiella risker. Dessutom kan händelser som exempelvis avbrott inom IT utlösa oväntade förluster. Detta arbetar verksamheten med löpande genom att identifiera, värdera, hantera och följa upp risker i verksamheten så att förluster minimeras.

I nedan avsnitt beskrivs hantering av försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisker

KPA Pensionsförsäkring AB erbjuder tjänstepensionsförsäkringar och Tjänstepensionsdirektivet ska följas genom att tillämpa aktsamma antaganden vid värdering av företagets åtaganden. De produkter som företaget erbjuder är sparandeförsäkringar genom traditionell pensionsförsäkring och fondförsäkring och riskförsäkringar genom sjuk- och premiebefrielseförsäkring och dödsfallsförsäkringar (familjepensioner/ efterlevandepensioner).

Risker förekommer i samband med tecknande av försäkring och i samband med beräkning av försäkringstekniska avsättningar och i samband med fördelning av överskott. Därutöver finns även koncentrationsrisker och katastrofrisker.

De generella styrningsverktygen för hantering av försäkringsrisker är de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller principer för hur premier bestäms och försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas m.m. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjer föreslås av ansvarig aktuarie och beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av Vd, eller av Vd utsedd verksamhetsansvarig, efter förslag från ansvarig aktuarie, anges vilka antaganden som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas.

Hantering av försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna bidrar till KPA Pen-

sionsförsäkring AB:s långsiktiga lönsamhet. Reservsättningarna måste vara tillräckliga och fördelningen av överskott skäligen. Risker liksom principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt.

Löpande rapportering av bland annat riskkänslighet, solvensgrad och konsolidering till styrelsen utgör en del av bolagets interna uppföljning och riskhantering. Förväntad utveckling av solvensgrad och konsolidering prognostiseras månadsvis, både i ett normalscenario och i ett stressat scenario, och detta ingår i rapporteringen till styrelsen.

Teckningsrisk och avsättningsrisk för sparandeförsäkring

Inom traditionell pensionsförsäkring har ränterisken i åtagandena stor betydelse, både vid tecknande och vid beräkning av avsättningar. I samband med tecknande är risken att den garanterade räntan är för hög i förhållande till ränteläget, vilket får konsekvenser för solvens och riskutrymme. Ränterisken vid beräkning av avsättningar, det vill säga risken för att värdet av skulden ökar till följd av sjunkande marknadsräntor, är en av de väsentligaste riskerna för sparandeförsäkring.

Långlevnadsrisken, det vill säga risken att livslängden hos de försäkrade underskattas i samband med tecknande och vid beräkning av avsättningar, har också stor betydelse inom sparandeförsäkring. Det förekommer även dödlighetsrisk, risk för att dödligheten underskattas, inom vissa sparandeprodukter. Driftskostnadsrisken är risken för att driftskostnaderna underskattas vid tecknande eller vid beräkning av avsättningar. Vid beräkning av avsättningar finns även en annullationsrisk d.v.s. risk för att beräknade reserver inte är tillräckliga vid flytt, återköp eller premieannullationer.

Konsekvensen av felaktiga antaganden vid tecknande av försäkring blir förluster då premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader. Felaktiga reservsättningsantaganden medför att reserverna inte är tillräckliga för att motsvara kommande försäkringsåtaganden. Avsättningarnas känslighet för förändring av de mest betydande antagandena visas under rubriken Känslighetsanalyser.

Risken i avsättningarna för fondförsäkring är mycket begränsad för bolaget eftersom försäkringstagarna står den finansiella risken.

Teckningsrisk och avsättningsrisk för riskförsäkring

Felaktiga antaganden om dödlighet, sjuklighet eller driftskostnader kan medföra förluster om premien inte täcker försäkringens skade- och driftskostnader (teckningsrisk) eller om avsättningarna inte är tillräckliga för skador – rapporterade och inte rapporterade - som inte slutreglerats (avsättningsrisk). I samband med reservsättning kan det också finnas försäkringsränterisk om skadorna är fleråriga och reserverna beräknas som nuvärdet av förväntade kassaflöden.

Risker vid fördelning av överskott

Enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska fördelning av överskott styras av försäkringarnas bidrag till överskottet. Försäkringsrisker vid överskottshantering finns både i samband med hur mycket överskott som fördelas på kundernas försäkringar som återbäring och i samband med hur utbetalning av överskott fördelas över tiden. Annullationsrisken i samband med överskottshantering är risken att felaktigt överskott utbetalas i samband med flytt, återköp eller slutbetalning. Konsekvensen av felaktig överskottshantering är en oskäligen fördelning av överskott mellan olika försäkringar.

KPA Pensionsförsäkring AB har valt att fördela ut avkastningen minst kvartalsvis i efterskott vilket ger en rättvis fördelning av överskott. Metoden medför att kollektiv konsolideringsnivå för traditionell premiebestämd pensionsförsäkring alltid ligger runt 100 procent. Riskerna vid fördelning av överskott hanteras genom löpande översyn av försäkringstekniska riktlinjer.

Koncentrations- och katastrofrisker

Med koncentrationsrisk menas risken för otillräcklig riskutjämning på grund av för litet kollektiv eller skevt urval. KPA Pensionsförsäkring AB:s försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. KPA Pensionsförsäkring AB försäkrar huvudsakligen kollektivavtalade pensioner. Kravet är att de ska vara fullt arbetsföra. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en riskutjämning och minskar riskerna vid tecknandet. Eftersom kollektivavtalade försäkringar innebär stora kollektiv så blir risken för skevt urval liten. Koncentrationsrisken hanteras också genom hälsokrav i samband

med tecknande av försäkring med dödsfallsrisk eller sjuklighetsrisk.

Risker vid tecknandet och katastrofrisker hanteras också via återförsäkring. Återförsäkringsprogrammet omfattar både katastrofåterförsäkring för olycks- händelser med fler än ett dödsfall och individuell återförsäkring av dödsfallsförsäkringar med förhöjd dödsfallsrisk respektive höga dödsfalls- och sjukfalls- risksummor.

I samband med skadereglering av dödsfall och sjukfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkring.

De försäkringstekniska avsättningarna för försäkringar som betalas ut under förutsättning att den försäkrade lever har här fördelats mellan olika åldersgrupper. I nedanstående tabell illustreras försäkringsteknisk avsättning för försäkringar med livsfallsrisk uppdelat på förmånstagarens nuvarande ålder.

Avsättningsrisk

Livförsäkringsrisken vid reservsättning av dödsfallsförsäkring är risken att dödligheten underskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Livförsäkringsrisken vid reservsättning av sjukförsäkring är risken att insjuknandet underskattas och/ eller att tillfrisknandet eller dödligheten överskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Driftskostnadsrisken vid reservsättning för både dödsfallsförsäkring och sjukförsäkring är risken att driftskostnaderna underskattas i de antaganden som används för att beräkna reserver. Med felaktiga reservsättningsantaganden räcker inte reserverade skadekostnader och driftskostnader till för behandling och utbetalning av de skador - rapporterade eller ej rapporterade - som inte slutreglerats. Riskerna vid beräkning av reserver hanteras genom att modeller och antaganden löpande ses över.

Ändrade lagar eller regler kan innebära att den framtida skadeutvecklingen skiljer sig från den historiska. Detta, liksom förändringar i sjukligheten över tiden, försvårar bedömningen av framför allt sjuklighetsriskerna.

I samband med skadereglering av dödsfall och sjuklighet sker också riskbedömning, framför allt av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

I tabellen visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om antaganden om dödligheten, sjukligheten eller annullationerna förändrades. Tabellen visar känsligheten i KPA Pensionsförsäkring AB:s totala avsättningar, för såväl sparandeförsäkring som riskförsäkring. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker. Dödssannolikheten antas minska med 20 procent. En minskad dödssannolikhet innebär minskade avsättningar för riskförsäkringar och ökade avsättningar för sparandeförsäkringar.

I tabellen visas det sammanvägda resultatet. Sjukligheten stressas genom att

- ettårssannolikheten för insjuknande ökas med 50 procent

- sannolikheten att sjukfall upphör minskas med 20 procent

Annullationer ökas med 20 procent.

Reservavsättningen för framtida driftskostnader ökas med 10 procent.

Analyserna är gjorda utan hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden.

Känslighetsanalys avsättningsrisk

Moderföretaget, Mkr		Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar	2013-12-31	59 180		
Dödlighet		61 115	-1 934	-1 934
Sjuklighet		59 288	-107	-83
Annullationer		59 266	-85	-85
Kostnadsinflation		59 401	-220	-220

Moderföretaget, Mkr		Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar	2012-12-31	58 396		
Dödlighet		60 610	-2 214	-2 214
Sjuklighet		58 499	-103	-76
Annullationer		58 481	-85	-85
Kostnadsinflation		58 778	-382	-382

Koncentrationer av försäkringsrisk

KPA Pensionsförsäkring AB:s försäkringsportfölj består till stor del av ålderspensionsförsäkringar. Det är en stor övervikt av anställda framför pensionstagare. Den främsta risken för dessa försäkringar är att åtagandena är långa och därmed känsliga för variationer av räntan. De flesta försäkringar tecknas med återbetalningsskydd. Det gör att dödlighetsrisken minskar.

Pensionskapital, Mkr			Avgiftsbestämd traditionell försäkring			Total
	Förmånsbestämd traditionell försäkring	Premiefrielse och sjukförsäkring	Med återbetalningsskydd	Utan återbetalningsskydd	Fondförsäkring	
2013, Moderföretaget						
Ålder						
- 34 år	17	12	7 996	190	168	8 383
35 - 49 år	1 075	72	26 993	1 064	2 354	31 558
50 - 64 år	6 188	199	33 665	3 094	3 891	47 037
65 - år	9 947	1	7 523	3 387	17	20 875
	17 227	284	76 177	7 735	6 430	107 853
2012, Moderföretaget						
Ålder						
- 34 år	18	6	6 983	161	143	7 311
35 - 49 år	977	53	24 152	939	1 886	28 008
50 - 64 år	5 943	204	28 715	2 738	3 149	40 750
65 - år	7 352	-	5 858	3 232	16	16 458
	14 291	263	65 709	7 071	5 193	92 526

Finansiella risker

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. KPA Pensionsförsäkring AB ska vara det ledande pensionsföretaget inom trygg pension och etiska placeringar. Ett steg i detta arbete är att företaget ställer etiska krav på de företag där placeringar görs. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att bolaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att legala restriktioner om skuldtäckning och solvens ska uppfyllas, att risknivån aldrig får vara högre än att grönt ljus erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell, samt de etiska krav som ställs på företag där placeringar görs.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av bolagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt riktlinjer för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av bolagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är Vd:s forum för uppföljning av tillgångsförvaltningen och beslut rörande den taktiska riskstyrningen.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas bland annat tillgångarna, skulderna och deras egenskaper, såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuldtäckning. Därutöver gör Folksam även miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar kapitalförvaltningen för den löpande kapitalförvaltningen och för spridningen mellan olika

tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt alternativa placeringar (såsom hedgefonder eller placeringar i syfte att uppnå en exponering mot råvaror och infrastruktur).

Placeringar sköts både genom internt och externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom Kapitalförvaltningen. Även alternativa placeringar och placeringar i fastigheter sköts internt.

Uppföljning och riskkontroll avseende finansiella risker är organiserad genom att:

- Kapitalförvaltningen ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts.
- Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till riskfunktionen och Kapitalförvaltningen.
- Riskfunktionen ansvarar för att en självständig uppföljning av exponeringar sker på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjerna och för att rapportering sker av överträdelser till styrelser och VD samt regelbundet rapporterar till VD och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna.

Hantering av finansiella risker

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i KPA Pensionsförsäkring AB är sammansatt av fem delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar och säkringsinstrument.

I huvudsak används derivat för att skraddarsy portföljens risknivå. Säkringsinstrument är placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena, t.ex. en ränteswap för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Inom Kapitalförvaltningen finns Riskstyrningskommittén som sammanträder veckovis. Vid dessa möten diskuteras riskexponeringen i förvaltningsportföljerna, beslut fattas och protokollförs, om eventuella åtgärder för att effektivisera förvaltningen eller ändra riskexponeringen. Sådana åtgärder kan vara att förändra det mandat som den externa förvaltaren har fått eller genom att förändra risknivån med derivat.

Under året har handel skett med aktier, räntebärande värdepapper, valutor, och derivat på dessa (valutaterminer, aktieindexterminer, aktieindexoptioner, ränteterminer, swappar och swaptioner).

Marknadsrisker

Till marknadsrisker räknas aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, valutakursrisk och spreadrisk. Dessa risker svarar mot de förluster som kan uppstå, och osäkerheterna kring dessa, vid förändringar i motsvarande marknadsvärden. Dessa risker värderas och utvärderas även enligt känslighetsanalysen i Finansinspektionens trafikljusmodell. I känslighetsanalyserna nedan tas även hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

Aktiekursrisk (inklusive aktierelaterade derivat) och fastighetsprisrisk

I tabellen nedan redovisas effekten av en kursnedgång om 40 procent på svenska aktier och andelar, samt en kursnedgång om 35 procent på avseende utländska aktier samt fastigheter. Dessa stressnivåer används även i Finansinspektionens trafikljus. Effekten av aktieindexterminer och aktieindexoptioner har medtagits i beräkningen.

Moderföretaget, Mkr	2013	2012
Aktier	-15 074	-10 878
Fastigheter	-1 838	-1 684
Koncern- och intresseföretag	-54	-19

Ränterisk (inklusive ränterelaterade derivat)

För KPA Pensionsförsäkring AB är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom avsättningsbehovet då ökar mer än vad värdet av de räntebärande placeringarna gör. Denna skillnad i räntekänslighet ger upphov till en ränterisk som till viss del begränsas med ränteterminer, swappar och swaptioner.

Förändringar av räntestressarna i trafikljusmodellen innebär att marknadsräntorna sedan 2013-12-31 stressas med 1 procentenhet. Tidigare gav höga marknadsräntor stora stressar och låga marknadsräntor små. Vid dagens låga marknadsräntor ger detta, allt annat lika, kraftigare stressar för tillgångarna än tidigare regelverk. För åtagandena gäller samma resonemang för korta löptider. För långa löptider är diskonteringen av åtagandena modellbaserad och effekten av en marknadsstress mindre med lägre räntekänslighet och kapitalkrav som följd.

De ränteförändringar som känslighetsanalysen beräknades på i trafikljuset för 2012-12-31 är för nominella respektive reala marknadsräntor en minskning med 0,46 respektive 0,06 procentenheter. Känslighetsanalysen baseras på respektive metod som gällde per 2012-12-31 och 2013-12-31.

Känslighetsanalys - ränterisk

Moderföretaget, Mkr	2013	2012
Riskparameter		
Värdeökning räntebärande tillgångar	-2 884	-1 751
Värdeökning försäkringstekniska avsättningar	5 433	4 801
Nettopåverkan årets resultat	2 549	3 050
Nettopåverkan eget kapital	2 549	3 050

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0-5 år	5-15 år	15 år -	Totalt
Moderföretag 2013				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	46 046	11 450	1 192	58 688
Andra räntebärande finansiella instrument	3 338	-	38	3 377
Övriga lån	<u>650</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>650</u>
Summa	50 034	11 450	1 230	62 715
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	<u>9 340</u>	<u>17 050</u>	<u>32 791</u>	<u>59 181</u>
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	9 340	17 050	32 791	59 181

Räntebindingstider för tillgångar och skulder

Räntexponering, Mkr	0-5 år	5-15 år	15 år -	Totalt
Moderföretag 2012				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	37 757	14 324	2 594	54 675
Andra räntebärande finansiella instrument	2 475	-	59	2 534
Övriga lån	386	-	-	386
Summa	40 618	14 324	2 653	57 595
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	7 849	15 495	35 052	58 396
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	7 849	15 495	35 052	58 396

Vad avser försäkringsskulder (avsättning) framgår den beräknade tiden för kassautflödet för skulderna av nedanstående tabell.

Koncernen, Mkr 2013	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år	Koncernen, Mkr 2012	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	44 575	28	Avgiftsbestämd traditionell försäkring	45 496	27
Förmånsbestämd försäkring	14 539	19	Förmånsbestämd försäkring	13 277	19
Premiefrielseförsäkring	66	7	Premiefrielseförsäkring	73	5

Moderföretaget, Mkr 2013	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år	Moderföretaget, Mkr 2012	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	44 575	28	Avgiftsbestämd traditionell försäkring	45 496	27
Förmånsbestämd försäkring	14 539	19	Förmånsbestämd försäkring	13 277	19
Premiefrielseförsäkring	66	7	Premiefrielseförsäkring	73	5

Valutakursrisk

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering, Mkr	USD	EUR	JPY	GBP	Övrigt
Moderföretag, 2013					
Aktier och andelar	9 286	2 841	1 504	1 491	2 376
Obligationer	-	73	-	-	-
Övriga tillgångar	<u>557</u>	<u>1 336</u>	<u>74</u>	<u>1</u>	<u>9</u>
Summa tillgångar	9 843	4 250	1 578	1 492	2 385
Övriga skulder och avsättningar	<u>-56</u>	<u>-489</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa skulder och avsättningar	-56	-489	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	9 787	3 761	1 578	1 492	2 385
Nominellt värde valutaterminer	<u>-710</u>	<u>-2 358</u>	<u>-1 263</u>	<u>-98</u>	<u>-720</u>
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	9 077	1 403	315	1 394	1 665

Valutakursexponering, Mkr	USD	GBP	AUD	CAD	Övrigt
Moderföretag, 2012					
Aktier och andelar	6 323	1 126	425	491	4 080
Övriga tillgångar	<u>390</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>726</u>
Summa tillgångar	6 713	1 127	425	492	4 806
Övriga skulder och avsättningar	<u>-13</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-184</u>
Summa skulder och avsättningar	-13	-	-	-	-184
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	6 700	1 127	425	492	4 622
Nominellt värde valutaterminer	<u>-100</u>	<u>-324</u>	<u>77</u>	<u>-</u>	<u>-4 481</u>
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	6 600	803	502	492	141

Kredit- och motpartsrisk

Kredit- och motpartsrisiker är risken att motparter eller emittenter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker bolagets fordran. Bolaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små.

Den kreditriskexponering (efter avdrag för värde av säkerheter) bolaget är exponerat för olika klasser av finansiella tillgångar framgår av nedanstående tabell.

Mkr Maximal kreditriskexponering	Brutto	2013 Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	2012 Erhållna säkerheter	Netto
Koncernen						
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	57 851	53 783	-	53 783
Övriga lån	649	-	649	549	-	549
Derivat	697	-	697	389	-	389
Upplupna ränteintäkter	860	-	860	942	-	942

Mkr Maximal kreditriskexponering	Brutto	2013 Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	2012 Erhållna säkerheter	Netto
Moderföretaget						
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	57 851	53 783	-	53 783
Övriga lån	649	-	649	549	-	549
Derivat	697	-	697	389	-	389
Upplupna ränteintäkter	860	-	860	942	-	942

Mkr Kreditkvalitet på klasser av finansiella tillgångar	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
2013							
Moderföretaget							
Räntebärande tillgångar	43 448	9 056	5 846	-	-	338	58 688
Övriga lån	-	-	-	-	-	650	650
Totalt	43 448	9 056	5 846	-	-	988	59 338
2012							
Moderföretaget							
Räntebärande tillgångar	33 727	7 993	12 733	183	-	38	54 674
Övriga lån	-	-	-	-	-	386	386
Totalt	33 727	7 993	12 733	183	-	424	55 060

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För ej standardiserade derivat begränsas kreditrisken genom att alla orealiserade vinster säkerställs av motparterna i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal.

Den kreditriskexponering (efter avdrag för värde av säkerheter) som bolaget är exponerat för i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen ovan (Maximal kreditexponering).

Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Koncentrationsrisk

Företagets största koncentrationsrisk utgörs av placeringar i Swedbank, vilket utgör ca 19 procent av placeringstillgångarna. Av detta utgör säkerställda bostadsobligationer i Swedbank Hypotek knappt 14 procentenheter och aktier i Swedbank ca 2,5 procentenheter. Koncentrationsriskerna bedöms i övrigt vara små för företaget genom den diversifiering som ges av företagets placeringssinriktning.

Per 2013-12-31 hade företaget följande stora exponeringar.

Koncernen, Mkr 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	15 181	12 879
Nordea	8 233	8 233
Svenska Handelsbanken	7 594	7 595
SEB	5 850	5 846
SBAB	1 320	1 320
JP Morgan	476	
Goldman Sachs	380	
Hemfosa	274	
Fabege	168	
Akademiska Hus	117	

Koncernen, Mkr 2012	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	10 572	8 504
Svenska Handelsbanken	6 864	6 871
Nordea	6 002	6 003
SEB	3 446	3 431
SBAB	1 590	1 590
Landshypotek	705	705
Goldman Sachs	352	
SCA	183	
Akademiska Hus	119	
Specialfastigheter	100	

Moderföretaget, Mkr 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	15 181	12 879
Nordea	8 233	8 233
Svenska Handelsbanken	7 594	7 595
SEB	5 850	5 846
SBAB	1 320	1 320
JP Morgan	476	
Goldman Sachs	380	
Hemfosa	274	
Fabege	168	
Akademiska Hus	117	

Moderföretaget, Mkr 2012	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	10 572	8 504
Svenska Handelsbanken	6 864	6 871
Nordea	6 002	6 003
SEB	3 446	3 431
SBAB	1 590	1 590
Landshypotek	705	705
Goldman Sachs	352	
SCA	183	
Akademiska Hus	119	
Specialfastigheter	100	

Väsentliga koncentrationer av aktierisk

Koncernen, Mkr 2013	Totalt		Koncernen, Mkr 2012	Totalt
Swedbank	2 529		Swedbank	1 619
Hennes & Mauritz	1 685		Hennes & Mauritz	1 295
Nordea	1 456		Ericsson	987
L M Ericsson	1 178		Atlas Copco	900
Atlas Copco	936		Nordea	858
Svenska Handelsbanken	768		Sandvik AB	577
SEB	764		Svenska Handelsbanken	569
TeliaSonera	662		TeliaSonera	554
SCA	571		SEB	471
Assa Abloy	558		SCA	415

Moderföretaget, Mkr 2013	Totalt		Moderföretaget, Mkr 2012	Totalt
Swedbank	2 529		Swedbank	1 619
Hennes & Mauritz	1 685		Hennes & Mauritz	1 295
Nordea	1 456		Ericsson	987
L M Ericsson	1 178		Atlas Copco	900
Atlas Copco	936		Nordea	858
Svenska Handelsbanken	768		Sandvik AB	577
SEB	764		Svenska Handelsbanken	569
TeliaSonera	662		TeliaSonera	554
SCA	571		SEB	471
Assa Abloy	558		SCA	415

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk är risken att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller endast till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering. Tillgångarna placeras i huvudsak i marknadsnoterade värdepapper med god likviditet. Detta säkerställer att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger företagets i närtid förväntade betalningsförpliktelser.

Ett sätt att mäta likviditetsrisken är som den andel av de totala placeringstillgångarna som består av likvida tillgångar såsom bankkontosaldon och innehav i noterade aktier och räntebärande värdepapper. På balansdagen utgjorde likvida värdepapper 90 (90) procent av placeringstillgångarna, varav innehav i räntebärande placeringar utgivna av svenska staten svarade för 19 (27) procent, motsvarande 18 839 (24 058) miljoner kronor.

För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg. Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

Företagets likviditetsexponering med avseende med återstående löptider på finansiella skulder framgår av tabellen nedan. Tabellen visar odiskonterade nominella värden.

			Återstående löptider		
Mkr	2013 På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Koncernen					
Övriga skulder	486	-	-	-	509

			Återstående löptider		
Mkr	2013 På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Moderföretaget					
Övriga skulder	486	-	-	-	509

			Återstående löptider		
Mkr	2012 På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Koncernen					
Övriga skulder	154	-	-	-	1 292

			Återstående löptider		
Mkr	2012 På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Moderföretaget					
Övriga skulder	154	-	-	-	1 292

Känslighetsanalys likviditetsrisk

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 % påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstid på upp till ett år.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Ökning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-14	-	-14	-
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>19</u>	<u>15</u>
	6	16	5	15
Minskning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	14	-	14	-
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	<u>-20</u>	<u>-16</u>	<u>-19</u>	<u>-15</u>
	-6	-16	-5	-15

Någon kassaflödesrisk för övriga räntebärande tillgångar eller skulder finns inte då dessa löper med fast ränta.

Verksamhetsrisker

Verksamhetsrisker är händelser, som om de inträffar, kan ha negativ påverkan på företagets förmåga att nå sina mål både i närtid och strategiskt. Verksamhetsrisker som innebär att företaget inte kan infria sina åtaganden till försäkringstagarna eller brister i efterlevnaden av lagar och förordningar ska undvikas. För att nå målen är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. Verksamhetsrisker ska hanteras så att företaget håller sig inom ramen för företagets risktolerans, vilket anges i interna regelverk. Genom att hantera väsentliga risker ger riskhanteringsprocessen en rimlig försäkran om att organisationens mål kan uppnås.

Verksamhetsriskerna delas in i riskkategorierna operativ risk, affärsrisk, strategisk risk, ryktesrisk och compliancerisk.

Hantering av verksamhetsrisk

Hantering av verksamhetsrisk påverkar övriga riskkategorier inom företaget (finansiell risk och försäkringsrisk), dvs. en väl fungerande hantering av verksamhetsrisker påverkar riskexponering för övriga riskkategorier positivt. Förklaringen till att hantering av verksamhetsrisk tydligt påverkar andra riskkategorier är att den praktiska hanteringen av övriga riskkategorier utförs genom operativa aktiviteter.

Hantering av verksamhetsrisker är utformad för att identifiera potentiella händelser som kan påverka verksamhetens möjligheter att uppnå definierade mål. I företaget genomförs årligen en verksamhetsplaneringsprocess som utgår från strategiska mål och där verksamhetsmål definieras. Verksamhetsmålen bryts sedan ned till mål för funktioner inom företaget. Inför verksamhetsplaneringen gör verksamheten en självutvärdering av risker. Självutvärderingen innebär att identifierade risker värderas, dokumenteras och åtgärder för att hantera risk beslutas.

Verksamhetsrisker identifieras av representanter för verksamheten, som också gör en kvalitativ bedömning av riskens påverkan och sannolikheten för att den inträffar. Verksamhetsansvarig för den verksamhet som påverkas är den som i normalfallet beslutar om att acceptera en risk eller föreslå åtgärder för att reducera den.

Utöver den självutvärdering av risker som den operativa verksamheten gör årligen görs särskilda riskanalyser inför utläggning av affärskritisk verksamhet (outsourcing) och vid förvärv.

De identifierade verksamhetsriskerna, deras grundorsaker och påverkan analyseras av riskfunktionen, som också gör en sammanställning, värdering och uppföljning på övergripande nivå. Minst två gånger per år rapporteras en sammanställning av verksamhetsrisker till styrelsen.

Om händelser inträffar trots riskreducerande åtgärder kan konsekvensen av dessa händelser begränsas med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kontinuitetsplaner är upprättade och övas i syfte att kunna hantera en framtida eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser.

Information om realiserade risker samlas systematiskt i incidentrapporteringssystemet. De incidenter som rapporteras kategoriseras och värderas, och informationen om dessa incidenter utgör en viktig del vid den ovan nämnda självutvärderingen. Genom att hantera dessa risker på ett samordnat och strukturerat vis ökar organisationens möjligheter att nå de uppsatta målen.

Not 3. Premieinkomst

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Livförsäkringsrörelse				
Periodiska premier	445	491	445	491
Engångspremier	<u>9 445</u>	<u>7 222</u>	<u>9 445</u>	<u>7 222</u>
	9 890	7 713	9 890	7 713

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Erhållna utdelningar	919	727	939	750
Driftsöverskott från förvaltningsfastigheter	188	154	-	-
Koncernföretag	-	-	78	73
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 331	1 453	1 331	1 453
Övriga ränteintäkter	28	49	19	23
Valutakursvinst netto	149	434	149	434
Realisationsvinst netto				
Aktier och andelar	637	-	637	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	1 554	-	1 552
	3 252	4 370	3 153	4 285

Not 5. Värdeökning på övriga placeringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Aktier och andelar	7 229	2 884	7 229	2 884
Byggnader och mark	73	126	-	-
	7 302	3 010	7 229	2 884

Not 6. Övriga tekniska intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Debiterad avkastningskatt fondförsäkring	12	18	12	18
Kostnadsersättning från Robur	14	12	14	12
	26	30	26	30

Not 7. Utbetalda försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 032	-1 772	-2 032	-1 772
Skaderegleringskostnader	<u>-22</u>	<u>-20</u>	<u>-22</u>	<u>-20</u>
	-2 054	-1 792	-2 054	-1 792

Not 8. Driftskostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Skadereglering	-22	-20	-22	-20
Kapitalförvaltning	-75	-75	-75	-75
Gemensam administration	<u>-260</u>	<u>-237</u>	<u>-258</u>	<u>-231</u>
	-357	-332	-355	-325
Specifikation totala driftskostnader				
Personalkostnader med mera	-60	-57	-60	-57
Kapitalförvaltningskostnader	-75	-75	-75	-75
Lokalkostnader	-7	-7	-7	-7
Övriga kostnader	<u>-215</u>	<u>-193</u>	<u>-213</u>	<u>-187</u>
Driftskostnader	-357	-332	-355	-326
Tkr				
Arvode till revisorer				
KPMG				
Revisionsuppdrag	-225	-1 721	-225	-1 721
Andra uppdrag	-	-	-	-
Deloitte				
Revisionsuppdrag	-222	-354	-222	-354
Andra uppdrag	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa	-447	-2 075	-447	-2 075

Not 9. Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Kapitalförvaltningskostnader	-75	-75	-75	-75
Övriga räntekostnader	-27	-14	-3	-2
Övriga finansiella kostnader	-18	-18	-18	-18
Nedskrivning aktier koncernföretag	-	-	19	23
Valutakursförluster, netto	-519	-539	-519	-539
Nedskrivning övriga placeringstillgångar	-	23	-	-
Realisationsförlust netto;				
Aktier och andelar	-	-360	-	-360
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	<u>-764</u>	<u>-</u>	<u>-764</u>	<u>-</u>
	-1 403	-983	-1 360	-971

Not 10. Värdeminskning på övriga placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Aktier och andelar, förvaltningsfastigheter	-17	-39	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	<u>-1 750</u>	<u>-501</u>	<u>-1 750</u>	<u>-501</u>
	-1 767	-540	-1 750	-501

Not 11. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2013 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	7 392	-	-	7 392
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-343	-	-	-343
Derivat, netto	-	86	-	86
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	124	124
Fondförsäkringstillgångar	1 106	-	-	1 106
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	76	76
Summa	8 155	86	200	8 441
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 106	-	-	-1 106
Övriga skulder	-	-	-49	-49
Summa	-1 106	-	-49	-1 155
Övriga poster som ej är finansiella instrument				99
Summa kapitalavkastning	7 049	86	151	7 385

Koncernen 2012 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	3 121	-	-	3 121
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 941	-	-	1 941
Derivat, netto	-	625	-	625
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	59	59
Fondförsäkringstillgångar	517	-	-	517
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	58	58
Summa	5 579	625	117	6 321
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-517	-	-	-517
Övriga skulder	-	-	-53	-53
Summa	-517	-	-53	-570
Övriga poster som ej är finansiella instrument				106
Summa kapitalavkastning	5 062	625	64	5 857

Moderföretaget 2013 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	7 392	-	-	7 392
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-343	-	-	-343
Derivat, netto	-	86	-	86
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	124	124
Fondförsäkringstillgångar	1 106	-	-	1 106
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	76	76
Summa	8 155	86	200	8 441
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-1 106	-	-	-1 106
Övriga skulder	-	-	-49	-49
Summa	-1 106	-	-49	-1 155
Övriga poster som ej är finansiella instrument				-14
Summa kapitalavkastning	8 155	86	151	7 272

Moderföretaget 2012 Finansiella tillgångar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Låneford- ringar	Summa
Aktier och andelar	3 121	-	-	3 121
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 941	-	-	1 941
Derivat, netto	-	625	-	625
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	59	59
Fondförsäkringstillgångar	517	-	-	517
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	58	58
Summa	5 579	625	117	6 321
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	-517	-	-	-517
Övriga skulder	-	-	-53	-53
Summa	-517	-	-53	-570
Övriga poster som ej är finansiella instrument				-53
Summa kapitalavkastning	5 062	625	64	5 698

Tabellerna ovan är en specifikation av de belopp avseende finansiella instrument som redovisas i resultaträkningen samt kapitalavkastning intäkter, realiserade vinster, kapitalavkastning kostnader, realiserade förluster på placeringstillgångar med underlag för eventuella av- och nedskrivningar och kapitalförvaltningskostnader.

Not 12. Bokslutsdispositioner

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Förändring av periodiseringsfond	-	-	-6	-9

Not 13. Skatter, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	-17	-16	-194	-283
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	<u>-16</u>	<u>-9</u>	<u>-</u>	<u>-1</u>
	-33	-25	-194	-284
Specifikation av aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt	-	-	-189	-276
Aktuell skattekostnad avseende inkomstbeskattad verksamhet				
Periodens skattekostnad	<u>-17</u>	<u>-16</u>	<u>-5</u>	<u>-7</u>
Summa aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt	-17	-16	-5	-7
Summa aktuell skattekostnad	-17	-16	-194	-283
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-16	-15	-	-1
Uppskjuten skatt avseende förändring i skattesats	<u>-</u>	<u>6</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-16	-9	-	-1
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-17	-16	-5	-7
Uppskjuten skatt	<u>-16</u>	<u>-9</u>	<u>-</u>	<u>-1</u>
Summa skatt inkomstbeskattad verksamhet	-33	-25	-5	-8

Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	14 027	6 987	14 091	7 108
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	<u>-14 071</u>	<u>-7 083</u>	<u>-14 071</u>	<u>-7 065</u>
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	-44	-96	20	43
Skatt enligt gällande skattesats för koncern/moderföretag	1	18	-4	-11
Andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	-33	-74	-	-1
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser	-	2	-	-
Skatteeffekt till följd av utnyttjande av tidigare				
Skatteeffekt avseende temporära skillnader	<u>-1</u>	<u>29</u>	<u>-1</u>	<u>-1</u>
Summa	-33	-25	-5	-13
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat				
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	46	-32	-	-
Skatt	-10	7	-	-
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	36	-25	-	-

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

	2013			2012		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Koncernen						
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	46	-10	36	-32	7	-25

Not 14. Förvaltningsfastigheter

	Koncernen	
	2013	2012
Marknadsvärde		
Redovisat värde vid årets ingång	4 570	1 722
Fastighetsförvärv	-	547
Förvärv via bolag	157	2 135
Investeringar	2	67
Orealiserad värdeförändring	<u>59</u>	<u>99</u>
Redovisat värde vid årets utgång	4 788	4 570
varav uppkomna genom företagsförvärv eller fusion		
Fastighetsförvärv	157	2 135
Investeringar	1	-
Orealiserad värdeförändring	<u>-1</u>	<u>-35</u>
	157	2 100
Förvaltningsfastigheter		
Anskaffningsvärde vid årets ingång	4 113	1 364
Fastighetsförvärv	-	547
Förvärv av bolag	157	2 135
Investeringar	<u>2</u>	<u>67</u>
Anskaffningsvärde vid årets utgång	4 272	4 113
Redovisat värde vid årets utgång	4 788	4 570

Bedömt marknadsvärde, Tkr

Geo-grafisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Driftsöverskott ²⁾	Direktavkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde kr/kvm ⁴⁾	Avkastningskrav ⁵⁾
Koncernen							
Götaland	Affärsfastigheter	26 482	21 384	6,7%	321 150	14 271	5,5-8,3%
Svealand	Affärsfastigheter	169 018	127 073	4,4%	2 907 657	42 668	4,5-8,4%
Norrland	Affärsfastigheter	5 712	3 792	8,3%	45 500	5 567	8,2-9,0%
Svealand	Bostäder	<u>102 390</u>	<u>63 450</u>	<u>4,2%</u>	<u>1 514 000</u>	<u>20 537</u>	<u>3,7-5,0%</u>
		303 602	215 699	4,5%	4 788 307	27 751	3,7-9,0%

¹⁾ Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde

⁴⁾ Marknadsvärde per kvm lokalarea (exkl garage)

⁵⁾ Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav

Värderingsantaganden	
Inflationsantagande	1,9%
Kalkylränta restvärde	6,6%
Direktavkastning restvärde	4,7%
Långsiktig vakansgrad	2,6%
Drifts & Underhållskostnader År 1	375 kr/kvm
Investeringar År 1	74 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	1 762 kr/kvm

Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av genomförda jämförbara fastighetsköp.

	Koncernen	
Tkr	2013	2012
Påverkan på periodens resultat		
Hysesintäkter	295 705	219 131
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	<u>-99 545</u>	<u>-60 637</u>
	196 160	158 494
Taxeringsvärden		
Byggnader	1 532 561	942 692
Mark	<u>727 589</u>	<u>620 398</u>
	2 260 150	1 563 090

Klassificeringen av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har gjorts med utgångspunkt från den internt nyttjade andelen av respektive fastighet, med utgående hyra som bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjande uppgår till mer än 15 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet. Samtliga fastigheter har marknadsvärderats. Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samfundet för Fastighetsekonomi.

För bolaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Bolaget har genom avtal förpliktigt sig att under perioden 2013-2016 låta uppföra bostadshus till en återstående kostnad om 510 Mkr. o procent av den uthyrningsbara ytan används i Folksams verksamhet.

Not 15. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisationsnummer	Anta	Kapitalandel i %	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
Stopstorp KB	969715-6249	99	99	576	559
Kungsbrohus Holding AB	556891-1670	700	70	450	430
Litreb I AB	556715-5782	1 000	100	554	479
Litreb II AB	556730-4679	1 000	100	-	-
KB Sandspridaren	969747-2950	99	99	13	11
Bokfört värde				1 593	1 479
Verkligt värde				1 819	1 618
Samtliga aktier är onoterade.					

Nedskrivning av aktier och andelar i koncernföretag är hänförligt till förändrat marknadsvärde av fastigheterna i dotterbolagen

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början			1 498	481
Förvärv			-	994
Förändring av andelskapitalet i kommanditbolag			20	23
Förändring till följd av under året lämnade / återbetalda aktieägartillskott	_____	_____	75	-
Utgående balans 31 december	-	-	1 593	1 498
Akkumulerade nedskrivningar				
Vid årets början			-19	-19
Under året återförda nedskrivningar			19	19
Årets nedskrivningar	_____	_____	-	-19
Utgående balans 31 december	-	-	-	-19
Redovisat värde 31 december	-	-	1 593	1 479

Nedskrivning av aktier och andelar i koncernföretag är hänförligt till valutakursförändringar

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2013	2012
Stopstorp KB	Stockholm	99	99
Kungsbrohus Holding AB	Stockholm	70	70
Litreb I AB	Stockholm	100	100
Litreb II AB	Stockholm	100	100
KB Sandspridaren	Stockholm	99	99

Not 16. Aktier och andelar i intresseföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisations- nummer	Säte	Anta	Kapital- andel i %	Eget kapital 2013	Resultat 2013	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	330	33	9	-1	10	10
Power Wind Partners AB	556756-2128	Stockholm	340	11	37	-7	45	-
Bokfört värde							55	10

Not 17. Aktier och andra andelar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärde	25 991	23 333	25 991	23 332
Verkligt värde	34 574	25 645	34 574	25 645
varav:				
Onoterade aktier bokfört värde/ verkligt värde	1 146	1 122	1 146	1 122

Not 18. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	19 233	22 857	19 233	22 857
Svenska bostadsinstitut	29 072	21 783	29 072	21 783
Övriga svenska emittenter	8 485	6 175	8 485	6 175
Utländska stater	560	640	560	640
Övriga utländska emittenter	<u>83</u>	<u>22</u>	<u>83</u>	<u>22</u>
	57 433	51 477	57 434	51 477
varav:				
Noterade	57 434	51 440	57 434	51 440
Onoterade	-	37	-	37
Verkligt värde				
Svenska staten	19 058	24 213	19 058	24 213
Svenska bostadsinstitut	29 507	22 496	29 507	22 496
Övriga svenska emittenter	8 612	6 364	8 612	6 364
Utländska stater	580	687	580	687
Övriga utländska emittenter	<u>95</u>	<u>22</u>	<u>95</u>	<u>22</u>
	57 851	53 782	57 851	53 783
varav:				
Noterade	57 851	53 745	57 851	53 745
Onoterade	-	37	-	37

Not 19. Övriga lån

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Efterställda lån, fastighet	385	385	385	385
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	263	163	263	163
Övriga lån och placeringstillgångar, anskaffningsvärde	649	549	649	549
Bokfört värde/verkligt värde	649	549	649	549

Not 20. Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisken, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärden	4 870	4 731	4 870	4 731
Bokfört värde/verkligt värde	6 430	5 193	6 430	5 193

Not 21. Derivat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Derivatinstrument med positiva värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	487	169	487	169
Aktieterminer	6	-	6	-
Ränteswappar	-	-	-	-
Swaptions	38	59	38	59
Ränteterminer	-	3	-	3
Valutaterminer	<u>167</u>	<u>158</u>	<u>167</u>	<u>158</u>
Summa verkligt värde	697	389	697	389
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	58	48	58	48
Aktieterminer	-	1	-	1
Ränteswappar	43	10	43	10
Ränteterminer	14	26	14	26
Valutaterminer	<u>47</u>	<u>95</u>	<u>47</u>	<u>95</u>
Summa verkligt värde	161	180	161	180

Not 22 Upplysningar om kvittning

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om netting eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Koncernen 2013		Brutto-belopp redovisade finansiella tillgångar	Brutto-belopp av finansiella skulder som kvittats i balansräkningen	Nettobelopp av finansiella tillgångar i balansräkningen	Finansiella instrument	Erhållen kontant säkerhet	Nettobelopp
Balanspost	Tillgångar						
Derivat	Derivat (OTC)	705	-	705	-134	-486	85
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	141	-	141	-134	-7	-
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Koncernen 2012		Brutto- belopp redovisade finansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobelopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Finansiella instrument	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Tillgångar						
Derivat	Derivat (OTC)	386	-	386	-140	-198	48
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	169	-	169	-140	-25	4
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om netting eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderföretaget 2013		Brutto- belopp redovi- sade fi- nansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobe- lopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Finan- siella instru- ment	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Till- gångar						
Derivat	Derivat (OTC)	705	-	705	-134	-486	85
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	141	-	141	-134	-7	-
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om netting eller ett liknande avtal.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderföretaget 2012		Brutto- belopp redovi- sade fi- nansiella tillgångar	Brutto- belopp av finansiella skulder som kvittats i balans- räkningen	Nettobe- lopp av finansiella tillgångar i balans- räkningen	Finan- siella instru- ment	Erhållen kontant säkerhet	Netto- belopp
Balanspost	Till- gångar						
Derivat	Derivat (OTC)	386	-	386	-140	-198	48
Omvända repor, inlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	169	-	169	-140	-25	4
Repor, utlåning av värdepapper och liknande arrangemang		-	-	-	-	-	-

Not 23. Avsättning för skatter, Mkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Uppskjutna skattefordringar och skulder				
Byggnader och mark	38	22	-	-
Avs för pensionsförpliktelser utanför tryggandelag	13	4	2	3
Obeskattade reserver	<u>14</u>	<u>13</u>	-	-
Summa uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	65	39	2	3

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

Ej aktiverade uppskjutna skattefordringar:	
Skattemässiga underskott	<u>-</u>
	-

Not 24. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Fordran sålda ej likviderade värdepapper	401	1 361	401	1 361
Fordringar kapitalförvaltning	17	2	17	2
Övriga fordringar	<u>11</u>	<u>7</u>	<u>1</u>	<u>2</u>
	429	1 370	419	1 365

Not 25. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

Koncernen 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	34 574	-	-	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	-	57 851
Derivat	649	-	-	649
Övriga lån	-	696		696
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	6 430	-	-	6 430
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 137	5 137
Summa	99 504	696	5 137	105 337

Koncernen 2013	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	6 430	-	-	6 430
Derivat	-	161	-	161
Övriga finansiella skulder	-	-	-995	-995
Summa	6 430	161	-995	5 596

Koncernen 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	25 645	-	-	25 645
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	53 782	-	-	53 782
Övriga lån	549	-	-	549
Derivat	-	389	-	389
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	5 193	-	-	5 193
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 323	5 323
Summa	85 169	389	5 323	90 881

Koncernen 2012	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	5 193	-	-	5 193
Derivat	-	180	-	180
Övriga finansiella skulder	-	-	-1 446	-1 446
Summa	5 193	180	-1 446	3 927

Moderföretaget 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	34 574	-	-	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 851	-	-	57 851
Övriga lån	649	-	-	649
Derivat	-	696		696
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	6 430	-	-	6 430
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 137	5 137
Summa	99 504	696	5 137	105 337

Moderföretaget 2013	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	6 430	-	-	6 430
Derivat	-	161	-	161
Övriga finansiella skulder	-	-	-995	-995
Summa	6 430	161	-995	5 596

Moderföretaget 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Summa
Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	25 645	-	-	25 645
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	53 782	-	-	53 782
Övriga lån	549	-	-	549
Derivat	-	389	-	389
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	5 193	-	-	5 193
Övriga fordringar inkl kassa bank	-	-	5 323	5 323
Summa	85 169	389	5 323	90 881

Moderföretaget 2012	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa
Finansiella skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	5 193	-	-	5 193
Derivat	-	180	-	180
Övriga finansiella skulder	-	-	-1 446	-1 446
Summa	5 193	180	-1 446	3 927

Information om finansiella instruments verkliga värden

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 1 Redovisningsprinciper återfinns beskrivningar om hur verkligt värde bestäms avseende tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1 och 2 har skett under året.

Koncernen 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	33 429	105	1 040	34 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 536	315	-	57 851
Derivat	6	691	-	697
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>6 430</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6 430</u>
Summa	97 401	1 111	1 040	99 552
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	-	6 430
Derivat	<u>13</u>	<u>148</u>	<u>-</u>	<u>161</u>
Summa	13	6 578	-	6 591

Koncernen 2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	24 522	252	870	25 644
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	54 108	-	37	54 145
Derivat	3	386	-	389
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>5 192</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5 192</u>
Summa	83 825	638	907	85 370
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	5 192	-	5 192
Derivat	<u>27</u>	<u>153</u>	<u>-</u>	<u>180</u>
Summa	27	5 345	-	5 372

Moderföretaget 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	33 428	105	1040	34 573
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	57 536	315	-	57 851
Derivat	6	691	-	697
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>6 430</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6 430</u>
Summa	97 400	1111	1040	99 551
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	-	6 430
Derivat	<u>14</u>	<u>147</u>	<u>-</u>	<u>161</u>
Summa	14	6 577	-	6 591

Moderföretaget 2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	24 522	252	870	25 644
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	54 108	-	37	54 145
Derivat	3	386	-	389
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	<u>5 192</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>5 192</u>
Summa	83 825	638	907	85 370
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	5 192	-	5 192
Derivat	<u>27</u>	<u>153</u>	<u>-</u>	<u>180</u>
Summa	27	5 345	-	5 372

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Koncernen 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	870	37	-	907
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	125	-	-	125
Anskaffningsvärde förvärv	160	-	-	160
Försäljningslikvid försäljning	<u>-115</u>	<u>-37</u>	<u>-</u>	<u>-152</u>
Utgående balans 2013-12-31	1 041	-	-	1 041
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31 ¹⁾	125	-	-	125

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Koncernen 2012	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2012-01-01	792	34	-	826
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	100	-	-	100
Anskaffningsvärde förvärv	124	3	-	127
Försäljningslikvid försäljning	<u>-147</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-147</u>
Utgående balans 2012-12-31	869	37	-	906
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2012-12-31 ¹⁾	100	-	-	100

¹⁾Redovisas i nettoresultat av finansiella transaktioner i årets resultat

Moderföretaget 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	869	37	-	906
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	125	-	-	125
Anskaffningsvärde förvärv	161	-	-	161
Försäljningslikvid försäljning	<u>-115</u>	<u>-37</u>	<u>-</u>	<u>-152</u>
Utgående balans 2013-12-31	1 040	-	-	1 040
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31 ¹⁾	125	-	-	125

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Moderföretaget 2012	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2012-01-01	792	34	-	826
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	100	-	-	100
Anskaffningsvärde förvärv	124	3	-	127
Försäljningslikvid försäljning	<u>-147</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-147</u>
Utgående balans 2012-12-31	869	37	-	906
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2012-12-31 ¹⁾	100	-	-	100

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

I tabellen nedan presenteras en sammanställning av vilken effekt som förändringar i observerbara antaganden skulle få på redovisat resultat.

Känslighetsanalys	2013		2012	
	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Koncernen				
Aktier och andelar	104	-104	91	-91
Summa	104	-104	91	-91

Känslighetsanalys	2013		2012	
	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Moderföretaget				
Aktier och andelar	104	-104	91	-91
Summa	104	-104	91	-91

För flertalet av innehaven i nivå 3 finns det en betydande osäkerhet i värderingen då den bygger på indata som inte är observerbar på marknaden. Flertalet innehav värderas av ansvarig förvaltare eller av extern part utsedd av extern förvaltare där underlag till värderingen inte är tillgänglig. KPA Pensionsförsäkring AB har valt att visa vilken effekt en 10-procentig förändring i marknadsvärdet skulle få på resultatet till följd av en kurs-/prisförändring.

Aktier och andelar

Värdering av fond i fondinnehav sker av extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. KPA Pensionsförsäkring AB saknar därför tillräcklig information för att kunna redovisa effekten av ändrade antaganden.

För fastighetsfonder finns en osäkerhet i värderingen p.g.a. värdet av de underliggande fastigheterna. Även för dessa innehav saknas information för att kunna göra en adekvat beräkning av effekten av ändrade antaganden.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 2

KPA Pensionsförsäkring AB har innehav i obligationer, valutaterminer, aktieoptioner, swappar, swaptions, aktiefonder samt räntefonder vilka samtliga hänförs till värderingskategori 2.

Obligationer utan officiell handel värderas med hjälp av yieldkurva baserad på Stibor respektive swapräntor samt en för respektive underliggande värdepapper bedömd rimlig creditspread.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Aktieoptioner värderas genom pris på underliggande tillgång, implicit volatilitet, riskfri ränta samt förväntade utdelningar

Swappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor samt för swaptions en volatilitetsyta.

Aktiefonder och räntefonder avser främst innehav i riskkapitalbolag där värderingen av de underliggande innehaven till väsentlig del sker med hjälp av observerbara indata.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Onoterade aktier består främst av riskkapitalbolag och fond i fond där indata inte är observerbar på en marknad. Innehaven värderas av respektive fond och görs enligt IPEVs principer vilket innebär att ett flertal värderingsmetoder kan användas såsom, diskonterat kassaflöde, substansvärdeметoden, eller multipelvärdering. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond. För fond i fond fastställs verkligt värde genom värdering att de underliggande tillgångarna i respektive fond. Värderingen görs av extern part utsedd av fondförvaltaren.

Not 26. Eget kapital

För specifikation av Eget kapital hänvisas till Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen respektive moderföretaget.

Då moderbolaget i koncernen är KPA Pensionsförsäkring AB som är ett icke vinstutdelande försäkringsbolag, redovisas viss del av koncernens eget kapital som konsolideringsfond, vilken motsvarar moderbolagets konsolideringsfond. Visst avsteg från kraven på indelning av eget kapital i UFR 8 görs därmed. Det valda redovisningssättet ger en bättre bild av ett icke vinstutdelande försäkringsbolag företags egna kapital där hela överskottet är hänförligt till försäkringstagarna.

Not 27. Obeskattade reserver

Mkr	Moderföretaget	
	2013	2012
Periodiseringsfond, beskattningsår 2007	-	1
Periodiseringsfond, beskattningsår 2008	1	1
Periodiseringsfond, beskattningsår 2009	-	-
Periodiseringsfond, beskattningsår 2010	2	2
Periodiseringsfond, beskattningsår 2011	9	9
Periodiseringsfond, beskattningsår 2012	9	9
Periodiseringsfond, beskattningsår 2013	<u>7</u>	<u>-</u>
	28	22

Not 28. Livförsäkringsavsättning

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Ingående balans	58 316	53 998	58 316	53 998
Premiernas påverkan på avsättning	6 677	4 796	6 677	4 796
Utbetalningar	-2 010	-1 752	-2 010	-1 752
Riskresultat	10	5	10	5
Ränta på livförsäkringsavsättningen	674	1 415	674	1 415
Effekt av ändrade marknadsräntor	-8 030	56	-8 030	56
Effekt av ny metod för diskoneringsräntan	2 240	-	2 240	-
Avgiftsbelastning	-194	-194	-194	-194
Avkastningsskatt	-173	-143	-173	-143
Effekt av (övriga) förändrade auktuariella antaganden	1 258	-56	1 258	-56
Tekniska ändringar som påverkar reserven	445	420	445	420
Andra förändringar	-105	-229	-105	-229
Utgående balans brutto	<u>59 107</u>	<u>58 316</u>	<u>59 107</u>	<u>58 316</u>
Total förändring	791	4 318	791	4 318

Vid beräkning av livförsäkringsavsättningar har följande beräkningsantaganden använts:

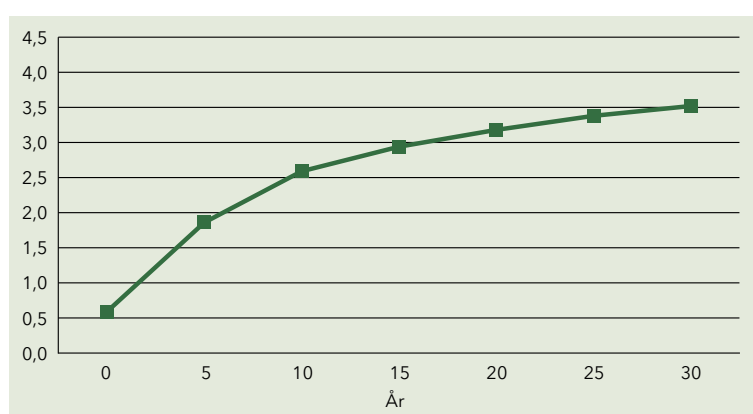
Ränteantaganden

Räntesatsen väljs utifrån marknadsräntor med motsvarande löptider enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23.

Räntekurvan per 2013-12-31

År	Ränta%
0	0,59 %
5	1,86 %
10	2,59 %
15	2,94 %
20	3,18 %
25	3,38 %
30	3,52 %

Marknadsränta per 2013-12-31

Dödlighetsantaganden

KPA Pensionsförsäkring AB tillämpar köns- och födelseårsberoende dödlighetsantagande vid beräkning av livförsäkringsavsättning. KPA Pensionsförsäkring införde nya dödlighetsantaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättning per 2013-12-31.

Driftskostnadsantaganden

Driftskostnadsantaganden är beräknade med utgångspunkt i aktuella driftskostnader. Avsättningen beräknas med procentuella belastningar på premie, avsättning och utbetalning.

Skattekostnadsantaganden

Antagande om statslåneränta för beräkning av avkastningsskatt motsvarar 15% av den 10-åriga statsobligationsräntan, 0,38 procent.

Not 29. Avsättning för oreglerade skador

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
IB rapporterade skador	44	46	44	46
IB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	29	30	29	30
Ingående balans	73	77	73	77
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	9	9	9	9
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder	-20	-18	-20	-18
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-8	-7	-8	-7
Ränteeffekter	-	2	-	2
IBNR förändring	-	-2	-	-2
Andra förändringar	12	12	12	12
Utgående balans brutto	66	73	66	73
UB rapporterade skador	38	44	38	44
UB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	29	29	29	29
Avsättning för oreglerade skador	67	73	67	73
Total förändring	-7	-4	-7	-4

Vid beräkning av avsättning avseende pågående ersättningsfall med premiefrielse har följande beräkningsantaganden använts:

Ränteantaganden

Räntefoten som används är 1,86 % vilket motsvarar 5-års räntan.

Sjuklighetsantaganden

För premiefrielsereserver baseras beräkningen på antagande om sannolikheten för avveckling genom tillfrisknande och dödsfall. En avsättning görs även för inträffade men ännu inte inrapporterade skador baserad på bolagets historiska erfarenheter och skadefall.

Not 30. Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Fondförsäkringsåtagande				
Ingående balans	5 193	4 487	5 193	4 487
Inbetalningar	411	424	411	424
Utbetalningar	-265	-213	-265	-213
Avgifter	-4	-4	-4	-4
Värdeförändring på placeringstillgångar	1 106	517	1 106	517
Avkastningsskatt	-12	-17	-12	-17
Övrigt	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
Utgående balans	6 430	5 193	6 430	5 193

Not 31. Pensioner och liknande förpliktelser

	2013	2012
Koncernen		
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-186	-236
Nuvärde av ofonderade pensionsförpliktelser	<u>-8</u>	<u>-10</u>
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	-194	-246
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	<u>172</u>	<u>184</u>
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	-22	-62
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i rapport över finansiell ställning		
Avsättningar till pensioner	<u>-22</u>	<u>-61</u>
Nettobeloppet i rapporten över finansiell ställning	-22	-61
Översikt förmånsbestämda planer		
Förändring av nuvärdet av förpliktelsen för förmånsbestämda planer		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	245	222
Utbetalda ersättningar	8	-9
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	3	3
Räntekostnad	-8	9
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	-35	25
Erfarenhetsmässiga justeringar	-1	4
Justering mellan koncerner	<u>-18</u>	<u>-9</u>
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	194	245

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	184	182
Avgifter från arbetsgivaren	2	5
Utbetalda ersättningar	-8	-9
Ränteintäkt redovisad i resultatet	6	8
Reduceringar och regleringar	-	-2
Avkastning på förvaltningstillgångar, exklusive ränteintäkt	1	4
Justering mellan koncerner	<u>-13</u>	<u>-4</u>
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	172	184
Förvaltningstillgångarna består av följande		
Egetkapitalinstrument	102	109
Fastigheter	15	17
Skuldinstrument	<u>55</u>	<u>58</u>
	172	184
Kostnad redovisad i årets resultat		
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	-3	-3
Netto ränteintäkt / räntekostnad	<u>-2</u>	<u>-1</u>
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	-5	-4
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Administrationskostnader	-3	-3
Kapitalavkastning intäkter	6	8
Kapitalavkastning kostnader	<u>-24</u>	<u>-9</u>
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	-21	-4
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	8	13
Intäkt redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-35	29
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsränta på förvaltningstillgångarna	<u>-1</u>	<u>-3</u>
Netto redovisat i övrigt totalresultat	-36	26

Aktuariella vinster (-) och förluster (+) redovisade i övrigt totalresultat		
Akkumulerat per den 1 januari	21	-5
Redovisat under perioden	<u>-36</u>	<u>26</u>
Akkumulerat per den 31 december	-15	21
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser		
Diskonteringsränta	3,88%	2,86%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3,88%	2,86%
Framtida löneökning	3,37%	3,31%
Inflation	1,87%	1,81%
Framtida ökning av pensioner	1,87%	1,81%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden		FFFS 2007:31

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Enligt de reviderade IAS 19 föreskrifterna sätts den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna till samma som diskonteringsräntan.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Livslängds antaganden

Livslängdsantagandena följer Finansinspektionens föreskrifter om försäkringstekniska grunder (FFFS 2007:31).

Den återstående livslängden för en 65 årig kvinna antas till 22,7 år och för en 65 årig man till 19,6 år. Den återstående livslängden från 65 år för en 40 årig kvinna antas till 22,8 år och för en 40 årig man till 20,3 år.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknings av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Känslighetsanalys	Ökning	Minskning
Koncernen		
Diskonteringsränta 1 % förändring	159	220

Finansiering

Koncernen uppskattar att 1 mkr blir betalda under 2014 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Pensionering i egen regi

	2013	2012
Moderföretaget		
Ingående balans	9 790	12 368
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	306	364
Räntekostnad	287	332
Aktuariella vinster och förluster	-2 194	-1 393
Övriga förändringar	89	-1 881
Utgående balans	8 278	9 790
Antaganden		
Diskonteringsränta	3,88%	2,86%
Framtida löneökning	3,37%	3,31%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,37%	3,31%
Framtida ökning av pensioner (Inflation)	1,87%	1,81%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser avser ej tryggade förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder.

När den anställda väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör KPA en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensionsavgång.

Not 32. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Skulder till koncernföretag	55	78	55	78
Skulder till närstående företag	473	487	-	3
Köpta ej likviderade värdepapper	509	1 292	509	1 292
Övrigt	<u>519</u>	<u>189</u>	<u>491</u>	<u>158</u>
	1 556	2 046	1 055	1 531

Not 33. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Upplupna kostnader	61	42	12	4
Förutbetalda intäkter	<u>5</u>	<u>9</u>	<u>-</u>	<u>5</u>
	66	51	12	9

Not 34. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Moderföretaget 2013	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Aktier och andelar	-	34 574	34 574
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	57 851	57 851
Övriga lån	-	649	649
Derivat	697	-	697
Fondförsäkringstillgångar	-	6 430	6 430
Övriga fordringar med avsättning för skatter	517	-	517
Kassa och bank	3 760	-	3 760
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	860	-	860
Summa tillgångar	5 834	99 504	105 338
Skulder och avsättningar			
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	-	59 107	59 107
Oreglerade skador	-	66	66
Övriga avsättningar	-	7	7
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för			
Fondförsäkringsåtagande	-	6 430	6 430
Avsättningar för skatter	-	12	12
Pensioner och liknande förpliktelser	-	8	8
Derivat	161	-	161
Övriga skulder	1 055	-	1 055
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	-	12
Summa skulder och avsättningar	1 228	65 630	66 858

Moderföretaget 2012	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Aktier och andelar	-	25 645	25 645
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	53 783	53 783
Övriga lån	-	549	549
Derivat	389	-	389
Fondförsäkringstillgångar	-	5 193	5 193
Övriga fordringar med avsättning för skatter	1 378	-	1 378
Kassa och bank	3 003	-	3 003
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	<u>942</u>	<u>-</u>	<u>942</u>
Summa tillgångar	5 712	85 169	90 881
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	-	58 316	58 316
Oreglerade skador	-	73	73
Övriga avsättningar	-	7	7
Fondförsäkringsåtagande	-	5 193	5 193
Avsättningar för skatter	-	18	18
Pensioner och liknande förpliktelser	-	10	10
Derivat	180	-	180
Övriga skulder	1 531	-	1 531
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	<u>9</u>	<u>-</u>	<u>9</u>
Summa skulder och avsättningar	1 720	63 616	65 337

Not 35. Panter och därmed jämförliga säkerheter för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar	103 769	88 474	103 769	88 474
För andras räkning pantsatta tillgångar-intresseföretag	37	-	37	-
För andras räkning pantsatta tillgångar-övrigt	<u>812</u>	<u>1 648</u>	<u>812</u>	<u>1 648</u>
Ställda panter	104 618	90 122	104 618	90 122

Not 36. Åtagande

	Koncernen		Moderföretaget	
	2013	2012	2013	2012
Avtalad, ännu ej investerad del i lån	282	473	282	473
Avtalat, ännu ej investerat riskkapital	<u>594</u>	<u>796</u>	<u>594</u>	<u>796</u>
Summa åtaganden	876	1 269	876	1 269

Not 37. Hyresintäkter

	Koncernen	
	2013	2012
Operationella leasingavtal (leasinggivare)	1 365	1 335

Bolaget har ingått hyresavtal av operationell natur med fastigheterna i fastighetsbolag för koncern KPA Pensionsförsäkring AB, i Ymerplan AB, Godsfinkan Hammarby AB, Trumman Häggvik AB, Löten Vårdbostäder AB, Äldreboendet Solbacka AB, Arlov Vårdbostäder AB, Litreb Fastigheter AB, KB Sandspridaren, Stopstorp KB, Fastighets AB Kungsbrohus, samt Fastighets AB Jäsby.

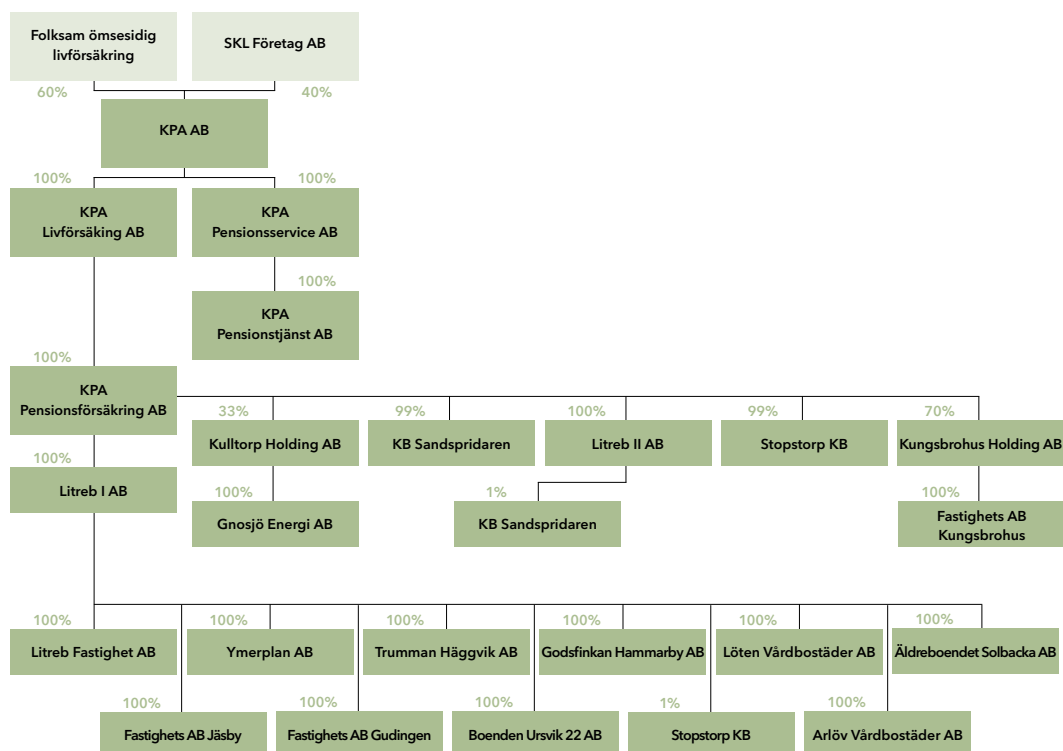
Enligt följande;		
Hyrer som förfaller;		
Inom ett år	212	199
Mellan ett och fem år	584	545
Senare än fem år	569	591
Totala leasingavgifter under perioden	292	276
Varav minimileaseavgifter	285	254
Varav variabla avgifter	7	22

Not 38. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Noten beskriver väsentliga relationer mellan KPA Pensionsförsäkring AB (publ) och övriga bolag inom KPA Pension samt relationen till närstående bolag inom Folksam.

Ägarförhållande KPA Pension

KPA Pension består av KPA AB, KPA Livförsäkring AB (publ), KPA Pensionsförsäkring AB (publ), KPA Pensionservice AB med bifirman Pensionsvalet PV. KPA Pensionservice AB äger i sin tur KPA Pensionstjänst AB. Samtliga bolag inom KPA Pension definieras som närstående då verksamheten i stor utsträckning bedrivs som en enhet genom att man samordnar och utnyttjar gemensamma resurser. De bolag som definieras som närstående inom Folksam är Folksam ömsesidig sakförsäkring, Folksam ömsesidig livförsäkring samt dotterbolag.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt bolag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med bolag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i KPA Pension och företag/organisationer med inflytande i KPA Pension genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Ersättning till ledande befattningshavare" i respektive bolags årsredovisning i personalnoten.

Upplysningar om hur närstående transaktioner ingås och följs upp

Inför varje år görs en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vd ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplan. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan bolagen beslutas av styrelsen.

Tillikaanställning

Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader. Inom Folksam tillämpas tillikaanställning vilket innebär att all personal är anställd i alla bolag i Folksam. Följaktligen tillhör kostnaderna det/de bolag som arbetet utförs åt.

Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. De anställdas kostnader belastar initialt det kostnadsställe och bolag de tillhör. Dessa kostnader fördelas sedan på de bolag för vilka de arbetat.

Kostnadsprincipen

KPA AB fungerar som inköpsbolag för övriga bolag i KPA Pension. Moderbolaget fakturerar månadsvis ut samtliga kostnader, exklusive moderbolagets egna kostnader, till dotterbolagen. För att säkerställa att den ersättning som dotterbolagen betalar till KPA AB är rimlig tillämpas kostnadsfördelning baserad på självkostnad. De faktiska kostnaderna fördelas i proportion till nyttjandegrad, direkt eller indirekt. I första hand redovisas kostnaderna direkt i det bolag där resurserna förbrukas men när kostnader inte kan hänföras till ett enskilt bolag används fördelningsnyckel.

Behovsanalys

Inför varje verksamhetsår ska en behovsanalys göras av styrelsen som omfattar samtliga resurser som bolaget avser att bruka under verksamhetsåret. En behovsanalys ska även göras vid förändring av resursbrukandet. Det ska framgå vem som tagit fram de olika underlagen för behovsanalysen.

Beslutsunderlag

Utifrån risken för intressekonflikter är det viktigt att tydligt identifiera vem som tagit fram beslutsunderlagen och vad de baseras på. Det ska därför tydligt framgå hur och vem som tagit fram beslutsunderlagen.

Inför varje verksamhetsår ska styrelsen besluta om målsättningen för bolagets kostnader och den kostnadsfördelning som den baseras på. Beslutsunderlagen för kostnadsfördelningen ska utgå från den behovsanalys som gjorts och baseras på självkostnadsprincipen kompletterad med en extern marknadsbedömning. Beslutsunderlagen ska inkludera de internpriser som används för kostnadsfördelning.

Vid marknadsprissättning ska kostnadsfördelningen regleras via avtal.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som beslutats av styrelsen operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enheter/bolag där interndebitering förekommer. Överenskommelserna dokumenteras, och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Uppföljning och kontroll samt rapportering

Vd ska minst i samband med varje kvartalsbokslut informera styrelsen om utfallet av verksamhetsplan, prognos och preliminär fördelning av kostnader mellan bolagen inom KPA Pension. Vid principiell avvikelse från den fördelning som styrelsen godkänt i samband med budget ska styrelsen särskilt besluta om kostnadsfördelningen kan godkännas.

Inför årsbokslutet ska förslag till den slutliga fördelningen av gemensamma kostnader mellan bolagen föreläggas styrelsen. Styrelsen skall särskilt besluta om föreslagen fördelning ska godkännas. Om styrelsen inte godkänner förslag till fördelning av kostnader i samband med budget, kvartalsbokslut och årsbokslut ska kostnadsfördelningen fastställas i avtal med övriga bolag. Vid förhandling rörande sådant avtal ska berört bolag företrädas av styrelsen eller av styrelseledamot/styrelseledamöter som styrelsen utser. En inventering har gjorts avseende nyckelpersoners närstående transaktioner, vid inventeringen framkom att inga sådana transaktioner finns.

Erlagd ersättning till närstående (tkr)

Koncernen och Moderföretaget	2013	2012
Kostnadsfördelning från inköpsbolaget KPA AB	260 046	250 377
varav från Folksam ömsesidig Sakförsäkring		
Administrativa stöd	28 697	31 946
Försäkringsrörelse	10 800	25 431
IT	40 890	55 238
varav från Folksam ömsesidig Livförsäkring		
Administrativa stöd	1 541	1 222
Försäkringsrörelse	31 229	26 604
Kapitalförvaltning	75 077	74 814
IT		-
Utgående balanser vid årets slut (tkr)		
Fordringar på närstående:		
Litreb Fastigheter AB	20 000	20 000
Arlöv Vårdbostäder AB	103 031	103 031
Löten Vårdbostäder AB	96 003	96 003
Trumman Häggvik AB	88 542	88 542
Godsfinkan Hammarby AB	219 760	219 760
Ymerplan AB	90 000	90 000
Litreb I AB	494 169	321 794
KB Sandspridaren	263 710	254 807
Äldreboendet Solbacka AB	89 285	89 285
Kungsbrohus Holding AB	1 048 110	1 048 110
Skulder till närstående:		
KPA AB	23 440	58 382
KPA Pensionservice AB	9 291	-
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	6	252
Folksam ömsesidig livförsäkring	21 305	19 628
Folksam ömsesidig sakförsäkring	434	2 567

Lån, ställda pantar och andra säkerheter samt ingångna ansvarsförbindelser till förmån för styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i bolagen har inte förekommit.

Not 39. Personal

Alla anställda är tillikaanställda i samtliga bolag i Folksam. För personal som arbetar för fler bolag i Folksam redovisas själva personalkostnaden i moderföretagen i Folksam Sak och Folksam Liv, och respektive bolags andel såsom driftskostnader. I uppgifterna för 2013 och 2012 redovisas enbart kostnader och antal för bolagets ledning.

Koncernen och Moderföretaget		
Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr	2013	2012
Styrelse och verkställande direktör	3 111	2 939
Sociala kostnader	1 484	1 273
Varav kalkylerad pensionskostnad	559	547

Verkställande direktören är anställd tillsvidare med ett års uppsägningstid från bolagets sida. Tantiem eller bonussystem tillämpas inte inom koncernen.

Könsfördelning i styrelse och ledningsgrupp

Koncernen och Moderföretaget							
Styrelse				VD och övriga befattningshavare*			
2013		2012		2013		2012	
Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
5	6	5	6	5	1	5	2
45 %	55 %	45 %	55 %	83 %	17 %	71 %	29 %

* KPA Pension har en ledningsgrupp som arbetar för samtliga bolag.

Ersättning till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Styrelsearvode betalas även ut till KPA-anställda som sitter i bolagsstyrelser.

Ersättningen till verkställande direktör, vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till ledande befattningshavare.

Med andra ledande befattningshavare avses de fem personer som tillsammans med verkställande direktör utgör KPA Pension företagsledning. För företagsledningens sammansättning, se ovan.

En redogörelse för företagets ersättningar enligt Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i Försäkringsföretag (FFFS 2011:2) kommer att finnas tillgänglig på KPA Pensions webbplats www.kpa.se i samband med offentliggörandet av årsredovisningen.

2013

Ersättningar och övriga förmåner under 2013

Koncernen och Moderföretaget					
Belopp i tkr	Grundlön/ styrelsearvode	Närvaro- arvode	Övriga förmåner	Pensions- kostnader	Summa
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)					
Styrelsens ordförande					
Anders Knape	81	36	-	-	117
Övriga styrelseledamöter					
Lenita Granlund	65	36	-	-	101
Eva Fagerberg	65	36	-	-	101
Markus Gustafsson	65	42	-	-	107
Roger Mörtvik	65	36	-	-	101
Lena Dahl	65	42	-	-	107
Helen Odenjung	64	30	-	-	94
Heléne Fritzon	65	42	-	-	107
Daniel Eriksson	-	-	-	-	-
Patrik Schinzel	-	9	-	-	9
Summa	535	309	-	-	844
Verkställande direktör					
Lars-Åke Vikberg	2 260	-	16	559	2 835
Andra ledande befattningshavare	5 650	-	214	2 663	8 527
Summa	8 445	309	230	3 222	12 206

Kommentarer till tabellen

- Verkställande direktör har motsvarande post i bolagen KPA AB och KPA Pensionsförsäkring AB (publ). Verkställande direktör tillhör även KPA Pensions företagsledning. Lönekostnaderna fördelas därför mellan KPA Pensions bolag.
- Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning, som är tillika engagerad av samtliga bolag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan bolagen.
- Styrelsens ordförande har ett arvode på 98 tkr per år och övriga styrelseledamöter har ett arvode på 65 tkr per år. Därtill utges ett arvode om 6,1 tkr per sammanträdesdag då styrelseledamoten har tjänstgjort.
- Övriga förmåner avser huvudsakligen tjänstebil samt fria resor i samband med styrelsemöte.
- Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Utöver förmåner enligt lagen om allmän försäkring ska bolaget bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 25 procent av den årliga bruttolönen.
- Bolaget hade fram till 30 juni 2011 förmåns- och avgiftsbestämd pensionsplan som för en ledande befattningshavare som var tryggad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Övriga ledande befattningshavare, fem personer, hade pensionen tryggad i KPA Pensionsförsäkring AB. Från den 1 juli 2011 omfattas de ledande befatt-

ningshavarna av KTP2 som i huvudsak är ett förmånsbestämt system och som är tryggad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse.

Berednings- och beslutsprocessen

Styrelsen beslutar om verkställande direktörens anställningsvillkor. Ordförande förbereder tillsammans med annan styrelseledamot frågan om verkställande direktörens anställningsvillkor för beslut av styrelsen.

Pensionsupplysningar (moderbolag)

KPA Pension åtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggas i Konsumentkooperationens pensionstiftelse sedan 1 juli 2011. Pensionsplanen, KTP-planen, är i huvudsak en förmånsbestämd plan. Dock finns en mindre del i KTP-planen som är premiebestämd.

Premierna för de förmånsbestämda och premiebestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA ABs resultaträkning. Kostnaden för särskild löneskatt på pensionskostnader periodiseras i takt med att de uppstår i KPA ABs resultaträkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i KPA ABs balansräkning.

Tidigare intjänade pensionsförmåner enligt KPA –planen tryggas med försäkring. KPA Pension tryggar även pensionsrätt i KPA ABs Pensionsstiftelse för före detta anställda (20 stycken) enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser. Pensionsåtaganden tryggade i stiftelsen har beräknats enligt Finansinspektionens tryggningsgrund FFFS 2007:24 som ska användas vid beräkning av pensionskund för företag.

Räntan för 2013 är fastställd till 2,2 (3,5) procent för nominella åtaganden, medan räntan för indexerade åtaganden är 0,4 (1,1) procent.

Koncernen och Moderföretaget		
Tkr	2013	2012
Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring		
Försäkringspremier	242	1 548
Särskild löneskatt på pensionskostnader	59	375
Årets pensionskostnad	301	1 923

Pensionsåtagande i tryggade i KPA Abs Pensionstiftelse

	2013	2012
Verkligt värde på tillgångar i stiftelsen	32 682	31 443
Finansiella skulder	-1 746	-1 785
Pensionsåtagande tryggade i stiftelsen	-25 985	-25 407
Övervärde	4 951	4 251

Not 40. Avstämning av totalavkastningstabell

	Not	Ingående marknadsvärde 2013-01-01	Utgående marknadsvärde 2013-12-31	Total- avkastning 2013
Räntebärande				
Obligationer	18	53 783	57 851	
Upplupen ränta på räntebärande värdepapper		893	836	
Omklassificering till säkring		-327	-274	
Omklassificering till alternativa placeringar		-38	-316	
Räntederivat		-23	-14	
Likvida medel		2 125	2 458	
Räntebärande innan värderingsskillnader		56 413	60 541	-424
Prisskillnader		75	88	3
Värderingsprinciper terminer		2	6	3
Räntebärande enligt TAT		56 490	60 635	-418
Aktier				
Aktier och andelar	17	25 645	34 574	
Omklassificering till alternativa placeringar		-670	-649	
Omklassificering till fastigheter		-451	-497	
Restitutioner	24	2	6	
Aktieterminer	21	-1	6	
Aktieoptioner		121	429	
Likvida medel		50	54	
Aktier innan värderingsskillnader		24 696	33 923	8 026
Skillnad värderingskurs bid/traded		13	21	18
Värderingsprinciper terminer		1	-6	-18
Aktier enligt TAT		24 710	33 938	8 026
Alternativa placeringar				
Omklassificering från aktier		670	649	
Omklassificering från ränta		38	316	
Aktier och andelar i intresseföretag		10	55	
Lån till intresseföretag		36	77	

Upplupen ränta lån till intresseföretag		2	2	
Likvida medel		<u>94</u>	<u>96</u>	
Alternativa placeringar innan värderings- skillnader		850	1 195	145
Värderingsskillnader		<u>-1</u>	<u>1</u>	<u>-5</u>
Alternativa placeringar enligt TAT		849	1 196	140
Fastigheter				
Omklassificering från aktier		451	497	
Upplupen ränta		1	1	
Vinstandelslån	19	163	263	
Efterställda lån	19	386	386	
Indirekta ägda fastigheter	19	1 479	1 593	
Lån till koncernföretag		2 331	2 513	
Upplupen ränta på lån och intressebolag		61	-	
Likvida medel		<u>106</u>	<u>63</u>	
Fastigheter innan värderingsskillnader		4 978	5 316	196
Värderingsskillnader		<u>63</u>	<u>227</u>	<u>164</u>
Fastigheter enligt TAT		5 041	5 543	360
Säkringsinstrument				
Omklassificering från ränta	21	327	274	
Valutaderivat		63	119	
Swappar och swaptioner	21	33	16	
Likvida medel	21	<u>2</u>	<u>1</u>	
Säkringsinstrument innan värderingsskill- nader		425	410	-602
Värderingsskillnader		<u>22</u>	<u>8</u>	<u>2</u>
Säkringsinstrument enligt TAT		447	418	-600

Not 41. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Försäkrings- respektive investeringsavtal

Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkring. KPA har gjort bedömningen att försäkringsrisk överstigande fem procent ska anses vara betydande och avtalet därmed klassas som försäkring. En generell beskrivning av KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper för klassificering av avtal finns i not 1. Klassificeringen styr dock inte om avtalen redovisas som försäkringsavtal eller delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del. KPA Pensionsförsäkring AB redovisar all traditionell livförsäkring med garanti som försäkringsavtal då traditionell livförsäkring med garanti uppfyller villkoren för betydande andel diskretionära delar (återbäring). Gruppliv, sjuk och premiebefrielseförsäkring, avgiven och mottagen återförsäkring samt övrig riskförsäkring redovisas också som försäkringsavtal. Avtal med villkorad återbäring och fondförsäkringsavtal delas i stället upp i enskilda komponenter, en försäkringsdel och en finansiell del, och redovisas som om de vore separata avtal (unbundlas).

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier: Klassificering av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel förutsätter att dessa motsvarar beskrivningen av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel under redovisningsprinciper. Finansiella tillgångar och skulder som försäkringsföretaget initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar

KPA Pensionsförsäkring AB:s redovisningsprinciper för försäkringskontrakt beskrivs i not 1. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2. Nuvarande antaganden beskrivs i noterna till försäkringstekniska avsättningar not 28-30.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För värderingen av finansiella tillgångar och skulder för vilka det inte finns något direkt observerbart marknadspris används värderingstekniker som beskrivs under redovisningsprinciper i not 1. För finansiella instrument med begränsad likviditet avspeglar inte alltid det observerade marknadspriset faktiskt genomförda transaktioner. För sådana instrument kan därför vissa ytterligare bedömningar krävas beroende på osäkerheten i marknadssituationen.

Se även upplysningar i not 25.

Förvaltningsfastigheter

Värdering av fastigheter sker med hjälp av värderingstekniker som innebär att antaganden med olika parametrar exempelvis diskonteringsränta och vakansgrad används. För närmare beskrivning av värderingsprinciperna se not 1 samt not 14.

Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciper för förmånsbestämda pensioner och ej tryggade pensionsförpliktelser beskrivs i not 1. Till grund för värdering av pensionsförpliktelserna ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 31.

Avsättningar

En avsättning i balansräkningen redovisas när KPA Pensionsförsäkring AB har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Årsredovisningens undertecknande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållanden och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som

skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Stockholm den mars 2014

Anders Knape
Ordförande

Lenita Granlund

Elisabeth Sasse

Markus Gustafsson

Eva Fagerberg

Roger Mörtvik

Helene Odenjung

Lena Dahl

Daniel Eriksson

Patrik Schinzel

Heléne Fritzon

Lars-Åke Vikberg
Verkställande Direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2014

Deloitte AB

KPMG AB

Göran Engquist
Auktoriserad revisor

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Definitioner

Avkastningsränta

Den avkastning med vilken de försäkrades sparande (pensionskapitalet) ökar.

Direktavkastning

Ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar.

Duration

Löptid.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkringsbolagen som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnadernas andel (%) av förvaltad kapital. Visar hur stor del av det totala historiska sparandet som går till att täcka försäkringsbolagets kostnader.

Kollektiv konsolidering

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med aktiekapital, finansiella skulder och företagets totala åtagande (garanterade och icke garanterade).

Kollektiv konsolideringsnivå

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Konsolideringskapital

Eget kapital inklusive över/undervärde.

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets garanterade åtagande.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och solvensmarginal.

Solvensmarginal

Den lägsta nivå, beräknad utifrån verksamhetens art och omfattning, som kapitalbasen ska uppgå till enligt Försäkringsrörelselagen.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Besöksadress: Östgötagatan 90, 10685 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00, Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION